1071
2211
Lejá
Hermann Goldsch
I. Wolfzei

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop, — Brassai-utca 89.

Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség ------ 977
Kiadóhivatal ------ 844
Nyomda ---------- 879
Héber osztály ------ 455
Zs. N. Sz. --------- 858

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címzendők. — Kéziratokat nem adunk vissza és nem őrizhetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Előfizetési árak Romániában
Egész évre------ 400 lei
Félévre-------- 220 lei
Negyedévre ----- 120 lei
Egy hónapra----- 40 lei
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 2 lei

Csek
Egy hón
Egy szám

Jug
Egy hóna
Egy szám

V. évfolyam, 125. szám | Cluj (Kolozsvár) 5682. Szevan 15. | 1922. junius 11, Vasárnap

Az első összeomlás

A nagy katasztrófáknak sosincsenek tragikus pózaik, a nagy összeomlás mindig hangtalan. Ime Középeurópa szivében összeomlik egy ország, szinte hangtalanul. S mert az ember még nem olyan elsőrendü, hogy a néma tragédiákat megértse, az összeomlás nap nap után bizonyosabb és végzetesebb. Minden nappal, amelyen az osztrák korona züllött egy ponttal, egy láthatatlan oszlop dől el zajtalanul. És vannak napok, amikor az oszlopok egész sora omlik össze. A fül alig hall valamit, de a szemünk előtt lejátszódik ez a katasztrófák legnagyobbika. Amely annál nagyobb, mert ha le is zárul, még nincs vége semminek. Ausztria romlása első darabja annak a tragédiaciklusnak, amelynek gyüjtőcime talán „Európa összeomlása“ vagy talán „A fehér ember pusztulása“ lehetne. És minden hiába. Hasztalan futkosnak a doktorok, hasztalan siránkoznak az emberbarátok, népek és országok, a doktorok nem tudnak semmit, az emberbarátok nem akarnak semmit, a népek és országok nem kivánosiak a tragikus holnapra, ők ép eléggé el vannak foglalva a maguk jelenének sok kinos ügyével-bajával. A nagy kölcsönök, amiket beigért a világ, csak arra voltak jók, hogy Ausztria sanyargatott népébe néhány hétre reményt és bizakodást oltsanak. A sokmillió font, dollár, lira frank csak papiroson segitette Ausztriát. Ujságcikkben, táviratokban és kábelekben, hogy ezek már régi adományok, amiket a világ jólelkü utólag belefoglalnak az amortizációs kölcsönlevekre.

Semmi kétség, most, hogy Ausztria ujra haláján van, kapni fog néhány sürgős injekciót. Mert vannak, akik félik a váratlan halált. Vannak, akik rettegnek a lángoló mementótól. És vannak, akik következményeitől félnek. Néhány nap óta megint mint egyetlen sóhaj szakad ki az osztrák nép melléből a vágy: beolvadni Németországba. Megható. Akik a népekről ugy gondolkoznak, mint az egyes emberről, olyanformán látják ezt, mint a szenvedő gyermek sóvárgását, aki bánatával és fájdalmával az anyja ölébe akar bujni. Akik prózaiabban gondolkoznak, azt mondják, hogy Ausztriának ez az egyhangu kiáltása a régi manőver az antant és főként Franciaország felé: adjatok pénzt, különben csatlakozunk Németországhoz! Akárhogy tekintjük a dolgot, Ausztria számára nincs más menekvés. És ebben ott mindenki egy. A szocialisták épugy, mint a keresztényszociálisok, hogy a nagynémetekről, akiknek sarkalatos programjuk a csatlakozás, ne is beszéljünk. Ez a gondolat annyira megérett már, hogy minden pillanatban lehullhat a fáról. Jól tudják ezt nyugaton és igyekeznek az érett gyümölcsöt a pillanatok mézes madzagával visszakötözni. Talán ezuttal is sikerülni fog, bár a gravitációs törvény kényszerüsége az utóbbi néhány hónapban nagyon erősbödött. Az utóbbi hónapokban történt Génua, történt Rapalló, történt az angol-francia antant sulyos meglazulása, történt a jóvátételi bizottságban Franciaország veresége és mindez események közepette megszólalt Franciaországban egy hang, egyelőre egyetlen, de holnap nyilván kórusok követik, — igen a nacionalista Hervé szólója elhatolt Németország és Ausztria fülébe is és Hervé nem mondott kevesebbet: ám csatlakozzon Ausztria Németországhoz, Franciaország nem fog tiltakozni.

A holnap Franciaországa csakugyan nem fog tiltakozni. A mai Franciaország még kézzel-lábbal harcol az egyedül lehetséges ellen. Poincaré, Millerand, Foch és Clemenceau csontjait már nem lehet átformálni, ők hajthatatlanok. Ha belepusztul Ausztria, akkor se csatlakozhat. Mert ha csatlakozna, ez Németország erősbödését jelentené. Poincaréék pedig ép az ugynevezett rajnai puccson törik a fejüket, hogy a megkisebbitett Németországot még inkább megkisebbitsék. Ezek az urak soha-de-soha nem egyezednek bele az egyesülésbe. Szerencsére már nem egészen rajtuk mulik. Ha rajtuk mult volna, a rapallói szerződés sem jött volna létre. S ha az ő kezük döntött volna, bizonyára cafatokra tépik a Csicserin és Rathenau megkötötte német-orosz szerződést. De a hatalmuk ma már nem a régi többé. Nekik tudomásul kellett venniök a bevégzett tényeket. És ha megtörténik a csatlakozás, ezt a fait accomplit is nyilván csak tudomásul vehetik. A világ ma már egyre erőteljesebben akarja Németország megsegitését s ha nézi a módokat, ott van elsősorban az ausztriai csatlakozás. Ezt szivesebben engedélyezi Anglia, Amerika, Olaszország és a németektől kevésbé félő világ, mint a sulyos és bizonytalan kölcsönöket. Még nem biztos, hogy Ausztria csatlakozásával Ausztria és Németország nyomorusága orvosolható lesz, de az már kétségtelen, hogy a csatlakozás nélkül hiába tömik külön Ausztriát és külön Németországot kölcsönökkel, szitába öntik a vizet. A csatlakozás nagy és radikális kisérlet: a két nép kölcsönösen segitené egymást s talán idővel kilábalhatnának a katasztrófából. Egészen biztos, hogy ez a pillanat bekövetkezik. Ha nagyon váratna magára, akkor a kontinens évei meg vannak számlálva.

Husz évre felfüggesztik a német jóvátétel fizetését

Németország a pénzügyi bukás szélén. Ausztria összeomlóban

Az Uj Kelet tudósitójától.

Londonból jelentik: Angol pénzügyi körökben nagy szenzációt okozott az angol bankárok magatartása. Az angol pénzemberek, akikben erősen biztak, teljesen tartózkodó álláspontot foglalnak el a német hitel ügyében. Nem hiszik, hogy Angliában hárommillió fontnál többet lehessen felhajtani Németországnak. Kellemetlennek tartják, hogy a kölcsön miatt Franciaországgal ellentétbe kerülnek, mert a kölcsön esetén meg kellene könnyiteni Németország jóvátételi kötelezettségeit. Tisztában vannak azzal, hogy

Németország a pénzügyi bukás szélén áll

és ezért a kölcsönt nem tartják jó üzletnek.

A „Temps“ párisi közlés alapján irja, hogy a jóvátételi bizottság többsége kedvező határozatot hozott és igy remélik, hogy a bankárok megegyeznek. Németország adósságának összegéhez nem nyulnak, ezzel szemben

a fizetést husz évre felfüggesztik

és valószinü, hogy Franciaországnak nem lesz további kifogása.

London, junius 10. A „Times“ szerint a reparációs bizottság többsége elhatározta, hogy 1926 és 1930 között Németország nem fog jóvátételt fizetni. A bizottság Franciaország ellenére is, Anglia kivánságára s a versaillesi békeszerződés értelmében elhatározhatja, hogy Németországnak az első évben nem kell az esedékes részletet kifizetni. Ezzel kapcsolatban ugy hirlik, hogy Poincaré a szankciók alkalmazására gondol.

Páris, junius 10. A Morgan-bizottság tegnapi tárgyalásairól az Eclair tudni véli, hogy a bizottság többsége Blackburry angol delegátus inditványára elhatározta, hogy ha a nemzetközi kölcsön meghiusul,

Németország moratóriumát 1920-ig meghosszabbitják.

A hivatalos francia körökben Morgan-ellenes a hangulat. Morgannak azt a kérését, hogy a jóvátételi aktákba belepillantást nyerjen és azokból informálódhassék a kérdésről,

a francia kormány megtagadta.

A párisi sajtó egyöntetüen Angliaellenes, de főleg erősen birálja Lloyd Georgeot, akinek most az a taktikája, hogy Franciaország mellőzésével a többi államokat és Amerikát közös frontba tömöritse Németország pénzügyi megsegitésére.

A jóvátételi bizottság Berlinbe utazik

Páris, junius 10. A jóvátételi bizottság ma tanácskozott Berlinbe utazásáról, mely azért vált szükségessé, hogy a pénzügyi ellenőrzést a helyszinen megszervezzék. A bizottság valószinüleg a jövő héten utazik Berlinbe, ahol hosszabb ideig fog maradni.

Amerika a hadisarc csökkentéseért

Bécs, junius 10. Washingtonból jelentik a „Morning Post“-nak, hogy Mellon amerikai pénzügyminiszter osztja Morgan nézetét, amely szerint a jóvátétel összegét le kell szállitani és a kölcsön első részletét nem törlesztésre forditsák, hanem Németország bevételei közé kell sorozni.

A bankárok konferenciája is eredménytelen maradt

Páris, junius 10. A bankárok konferenciája azon konkluzióra jutott, hogy a jelenlegi körülmények között nem hozhat semmiféle döntést a német nemzetközi kölcsön ügyében s üléseit három hónapra elnapolta.

A „Daily Chronicle“ erősen birálja a francia kormánynak a bankárok bizottságával szemben tanusitott magatartását és érthetetlennek találja, hogy a franciák előbbre helyezik teljesülhetetlen jóvátételi álmaikat, mint magát a jóvátételt. A franciák magatartása valószinüleg hazafias, de nem észszerü s ha ezt a politikát tovább folytatják, akkor a német kölcsön megvalósulása lehetetlen s Németország képtelen lesz a bankjegyforgalom korlátozásáért vállalt kötelezettségének eleget tenni.

Ujabb francia csapatok

Berlin, junius 10. A koblenzi hidfőtől ujabb francia csapaterősitéseket jelentenek.

A szövetségközi katonai ellenőrző bizottság megtiltotta, hogy a német hadseregben polgári egyének katonai szolgálatot teljesitsenek és követelte azok azonnali elbocsátását.

A megszállás milliárdjai

Berlin, junius 10. A legfelsőbb tanács az egyes megszálló hadseregnek évi kiadásának legmagasabb összegét a következőképen állapitotta meg: a franciák részére négyszáznegyvenmillió, a belgák részére százkétmillió, Anglia részére kétmillió font sterling.

Ausztria a katasztrófa küszöbén

Wien, junius 10. A Korrespondenz Bureau jelenti: Hivatalosan közlik: A gazdasági helyzetre és a kölcsönökre vonatkozólag Seypel kancellár és a pénzügyminiszter a legutóbbi napokban a gazdasági élet számos kompetens egyéniségével tárgyalásokat folytattak. Ezenkivül tanácskoztak a bankok szindikátusával, mely alkalommal a kancellár nagy nyomatékkal ismételten felkérte a nagybankokat, tegyék meg a szükséges intézkedéseket a tőzsdei pánik megszüntetésére.

A kormány a nagyhatalmakat is értesitette Ausztria komoly helyzetéről és különösen azon államok segitségét kérte, amelyek a kilátásba helyezett kölcsönöket még mindig nem folyósitották. Az osztrák kormány ama nézetét, hogy

a gazdasági helyzetnek messzemenő következményei lehetnek politikai téren is,

mindenütt osztják. Az osztrák kormánynak e nehéz napokban sem szándéka erőszakos és mesterséges eszközökhöz folyamodni, ezzel szemben a külföldtől olyan tényleges cselekedetet vár, amely az osztrák népet meggyőzze, hogy a nagyhatalmak nem bizzák Ausztriát a bizonytalan sorsra. Tegnap megkezdődtek a tárgyalások az angol-amerikai pénzcsoport megbizottjával, Younggal, akinek a kormány minden adatot átszolgáltat, hogy Ausztria gazdasági helyzetének valódi képéről rövid időn belül kellően informálva legyen.

A CFR és a magánvasutak vitája

Követelik a strezzai egyezmény életbeléptetését. Hosszu üzletvezető válaszol Mesarosiu CFS. vezérigazgató nyilatkozatára

Az Uj Kelet tudósitójától

A kolozsvári sajtó napok óta a CFR. és a magánvasutak, főleg a Szamosvölgyi közt felmerült ellentétekkel foglalkozik. Vélemények elhangzottak pro és kontra, a helyzet azonban még mindig változatlanul sulyos, mert a magánvasutak fentartás nélkül követelik a strezzai egyezmény azonnali végrehajtását. Megkérdeztük ez ügyben dr. Juon Hosszut, a CFR. kolozsvári üzletvezetőjét, aki kérdéseinkre az alábbiakban válaszolt:

— Mi a véleménye Önnek Mesarosiu CFS. vezérigazgató tegnapi hirlapi nyilatkozatáról?

— Mesarosiu vezérigazgató urnak a maga szempontjából teljesen igaza van. Ki kell jelentenem azoknak, akiket illet, hogy CFR. contra CFS. ügyben nem a vezérigazgató ur és az én személyes ügyemről van szó. Én csupán csak a bukaresti vezérigazgatóság utasitásához tartom magam, ami termé-

szetes is. Figyelmesen elolvastam a vezérigazgató ur nyilatkozatát és kijelenthetem, hogy a magam részéről megértem és jogosnak tartom Mesarosiu állásfoglalását. Az már vitán felül áll, hogy a CFR. és a magánvasutak a legteljesebb mértékben egymásra vannak utalva és ha az ehhez szükséges harmónia e perben nincs meg, azért engem nem lehet felelősségre vonni. Ismétlem, én csak a bukaresti utasításokhoz alkalmazkodom, akkor is, ha az az együttműködés zavartalanságát veszélyezteti.

— E pillanatban milyen a viszony a CFR. és a CFS. között?

— Mi adunk kocsit a Szamosvölgyinek, de ő nem ad nekünk, amig a sokatemlegetett strozzai egyezmény a legteljesebb mértékben meg nem valósul. Én több izben véleményeztem a bukaresti vezérigazgatóságnál, hogy a kolozsvári és brassói üzletvezetőségek relációiban a lehető legrövidebb időn belül léptessék életbe a strezzai egyezményt, amely precizen és mindkét fél szempontjából előnyösen szabályozza a kölcsönforgalmat, azonban előttem is ismeretlen okokból a vezérigazgatóság nem tette magáévá javaslatomat és az egyezmény megvalósitását egy későbbi időpontra tolta ki. Hogy addig is biztositani tudjuk a kölcsönforgalmat, egy ideiglenes ajánlatot tettem Mesarosiunak, amelyet a tegnapi nyilatkozatában felsorolt okok miatt nem hajlandó elfogadni.

— Miben látja üzletvezető ur a kibontakozás lehetőségét?

— A magánvasutak képviselői néhány napja Kolozsvárt tartott értekezletükön elhatározták, hogy a magánvasutak megbizottaiból és az érdekelt vidékek kereskedőiből és iparosaiból egy küldöttséget állit össze, amely a bukaresti vezérigazgatóságnál erélyesen interveniálni fog a strezzai egyezmény azonnali életbeléptetése érdekében. A küldöttség rá fog mutatni arra a veszteségre, ami a strezzai egyezmény mellőzésével nemcsak a magánvasutakat és e vasutak menten fekvő vidékek kereskedőit, iparosait és gyárait, hanem ezeken keresztül a CFR.-t is érik. Tegnap egy táviratot küldtem Bukarestbe, hogy e küldöttség utját egyengessem s remélem, hogy az illetékesek nem is fognak elzárkózni a kérelem teljesitése elől.

Fokozzák a román kikötők rakodóképességét

— Az Uj Kelet bukaresti munkatársától —

Bukarest, junius 10. A brailai és galaci kikötők rakodóképességének növelése régi probléma, amelyet azonban az e tárgyban folytatott számos megbeszélés és tanácskozás ellenére sem tudtak eddig kellő módon megoldani. Mindkét kikötő a körülményekhez képest jól van felszerelve és a mostaninál nagyobb forgalmat is tudna lebonyolitani, hogy ha a vasutvonalak, amelyek a kikötőhöz vezetnek jobbak lennének. Az állandó panaszok, amelyek a két kikötő vezetői és az exportőrök nem győztek eléggé hangsulyozni, végre az illetékes hatóságokhoz is elhatottak, amelyek — ugy látszik — most komoly akciót kezdtek, hogy a két kikötőben uralkodó áldatlan állapotokon segitsenek.

A brailai exportőrök a napokban a bukaresti államvasuti vezérigazgatóság kiküldötteivel tanácskozást tartottak. Megállapodtak abban, hogy az államvasut első adandó alkalommal nagyobb raktárhelyiségeket fog épiteni a mostaniak helyett, amelyek a forgalmat lebonyolitani nem képesek. De hogy a gabona beraktározása és elszállitása addig is minden fennakadás nélkül történhessék, a C. F. R rendeletet fog kiadni, hogy minden Brailába feladott gabonaszállitmány cimzettjét előre értesitenék a gabona megérkezéséről, hogy az illető a gyors kirakodásról, és megfelelő raktárhelyiségekről idejében gondoskodhassék. Megállapodtak, abban is, hogy az államvasutak igazgatósága a brailai kikötőbe tanulmányi bizottságot küld ki, amely megállapitja, hogy milyen intézkedésekkel lehetne az állandó bajokon segiteni.

Sokkal sulyosabb a galaci kikötő helyzete, amelynek sorsa Erdélyt is közelebbről érinti, minthogy az erdélyi fa exportja nagyobbrészt a galaci kikötőben bonyolódik le. A galaci kikötőbe idegen hajóstársaságok nem szeretik tehergőzöseiket küldeni, mert a berakodás rendkivül nagy késedelemmel történhetik csak. A kikötő maga ugyanis megfelelő eszközökkel rendelkezik, hogy napi 500 vagon árut — még pedig felében gabonát, felében fát — hajóba rakjon. Ekkora teljesitményt azonban elérni sohasem tudnak, mert alig volt rá eset, hogy a Galac felé vezető vasut 500 vagon árut hozott volna a kikötőbe. Ma a helyzet az, hogy a vasut nem tud akkora forgalmat lebonyolitani, mint amekkorát a kikötő megkiván, mert teljesitménye a legjobb esetben is napi 300 vagon.

A CFR. vezérigazgatósága most egy magasrangu hivatalnokot küldött ki a kikötő helyzetének tanulmányozására, aki azonban eddig néhány jelentésen kivül természetesen semmi mást nem tett. Ezek alapján elhatározta a CFR. igazgatósága, hogy a fa kirakodásának és behajózásának eddigi rendjét meg fogja változtatni s néhány ujabb vágányt fog kiépiteni a rakodópályaudvartól a kikötőig, hogy ennek segitségével a befutó vonatok rakományát gyorsabban lehessen a hajókba rakni.

A szükséges munkálatokat, a galaci kereskedelmi kamara sürgetésére, hamarosa megkezdik.

Ankét a nyelvrendelet ellen

Az erdélyi zsidó hitközségek junius 12.én Kolozsváron értekezletet tartanak

— Az Uj Kelet tudósitójától. —

A kolozsvári közoktatásügyi reszort nyelvrendelete ellen, amely létalapjában támadja meg a zsidó iskolákat, megmozdult végre Erdély zsidósága. Az Uj Kelet számos cikkben és nyilatkozatban mutatott rá a rendelet tarthatatlanságára, egyben rámutatott arra is, mennyire fontos, hogy ebben a kérdésben a zsidóság egyöntetüen szögezze le álláspontját és azt megfelelő formában hozza az illetékes kormánykörök tudomására. Csakugyan számos iskolafentartó hitközség fordult a kolozsvári hitközségekhez azzal a kéréssel, hogy a nyelvrendelettel kapcsolatban értekezletet hivjanak össze, melyen az érdekelt hitközségek állástfoglaljanak. Az értekezlet annál is inkább szükséges, mert augusztus elsejéig nyilatkozniok kell, hogy a zsidó nemzeti nyelvet, vagy pedig a románt választják-e iskoláik tanitási nyelvéül és a nyilatkozat elmulasztása az iskolák megszüntetését vonná maga után.

Az érdekelt hitközségek az ankét helyéül Kolozsvárt szemlélték ki s ennek megfelelően a kolozsvári ortodox és neológ hitközségek elnökei hivták össze junius 12-ére az értekezletet, amelyre az összes ortodox és neológ hitközségeken kivül meghivták az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetséget, a Tarbut két kolozsvári középiskoláját, valamint a temesvári és nagyváradi liceumot. Az értekezlet hétfőn délelőtt 10 órakor lesz az ortodox hitközség Timár u. 1. szám alatti tanácstermében.

A beérkezett körlevelekből és egyéb jelekből megállapitható, hogy az ankét impozáns megnyilatkozása lesz az erdélyi zsidóság kulturtörekvéseinek, de az is kitünik, hogy az iskolákkal rendelkező hitközségek és egyesületek a sérelmes nyelvrendelet fentartását egyenlőnek tartják az iskolák müködésének lehetetlenné tételével, mert szakértők megitélése szerint a rendelet részint pedagógiai, részben pedig technikai okokból végre nem hajtható. Pedagógiai akadálya a rendelet végrehajtásának az, hogy a tanulók sem a héber, vagy jiddis, sem pedig a román nyelvet nem birják még oly tökéletesen, hogy a tanitást e nyelvek valamelyikén zavartalanul lehetne folytatni, technikai szempontból az erdélyi zsidóságnak nincsenek még elegendő tanitói és tankönkönyvei sem, amelyek elősegitenék a nyelvrendelet végrehajtását.

A hétfői értekezlet a kérdésnek nem a politikai részével fog foglalkozni, hanem keresni akarja egyfelől a pedagógiai szempontból lehetséges megoldást, másfelől demonstrálni akarja azt a mérhetetlen kulturális veszteséget, amely Romániának ezt a részét érné mintegy ötven virágzó és magasnivóju iskola müködésének derékbetörése által. Ez a veszteség annál sulyosabb lenne, mert az erdélyi zsidó iskolák beszüntetése esetén nem lehetne pótlásukról gondoskodni.

Az erdélyi zsidó iskolák nyelvkérdésével kapcsolatban a bukaresti „Viitorul", a kormány félhivatalos lapja, is megemlékezik a hétfői értekezletről és tudni véli, hogy az ankéton a zsidó iskolák vezetői memorandumot szerkesztenek, amelyben arra fogják kérni a kormányt, hogy a zsidó ifjuságra nézve sérelmes rendeletet, ha ideiglenesen is, vonják vissza és engedjék meg egy bizonyos ideig a magyar nyelvnek, mint kisegitőnyelvnek a használását. A lap megjegyzi, hogy a zsidó vezetők ezt azért fogják kérni a kormánytól, mert a zsidó ifjuságának még nem volt ideje, hogy a héber vagy román nyelvet tökéletesen elsajátitsa.

— Pénzügyellenőrségeket létesitenek Erdélyben. A bukaresti pénzügyminisztérium azzal a tervvel foglalkozik, hogy Erdélyben is megvalósitja az ókirályságban müködő pénzügyi ellenőrségeket. Ez a pénzügyi intézmény azt a célt szolgálja a rogátban, hogy ellenőrzi az adók befizetését. Nem egyszer megtörtént ugyanis, hogy egyes adókat éveken át nem hajtottak be s igy a könnyebb lelkiismeretü tisztviselőknek kedvező alkalma nyilott, hogy az állam kárára visszaéléseket kövessenek el. Erdélyben az adóügyi ellenőröknek az lesz a feladata, hogy a pénzügyigazgatás ügymenetét és a kormány rendeleteinek végrehajtását ellenőrizzék. A munka megkönnyitésére a pénzügyminisztérium kerületekbe fogja osztani Erdélyt és ezeken belül az egyes vármegyékben, kiterjedésük, lélekszámuk és jelentőségük arányában, öt tiz ellenőrt fognak kinevezni. A kinevezésre vonatkozólag a minisztérium kivánságára a kolozsvári pénzügyi reszort már előterjesztést is tett.

— Ukrajna örök szövetségese Oroszországnak. Bukarestből jelentik: Ukrajnai jelentések alapján Rakovszki népbiztos és a moszkvai szovjetek között irásbeli megegyezés jött létre, mely szerint az ukrán vezér igéretet tesz, hogy Ukrajna nem szakad el soha az orosz föderációtól.

— Félnek a birodalmi elnök müncheni látogatásától. Münchenből jelentik: Napok óta különböző merénylet-tervek hirét terjesztik a városban. Azt hiszik, hogy a birodalmi elnök müncheni látogatása zavargásokra fog alkalmat adni. A kormány és a rendőrség kijelentette, hogy az elnök védelméért nem vállalhatnak felelősséget.

A pokróc

(A kocsis ebben a fejezetben már nem kárvallottként jelentkezett nálam, hanem egy kéréssel. Ne tessék rosszra gondolni, nem a protekciómmal akarta visszaszerezni a hajtási jogositványát.)

Amikor a bakról a kocsis megigérte, hogy ellátogat hozzám, igazán nem hittem, hogy ezt komolyan gondolja, de semmiesetre, hogy két nap mulva már szobám falai között tisztelhetem — éjfél után egy órakor.

Pedig igy történt.

Éjjel volt, csöndes nyugodt éjszaka. A nyugalomra nagyon vigyázok, sercegő tollal nem is merek dolgozni ilyenkor, nehogy a szomszéd szobában fölébredjen akár Borika, akár a néneje Magdus, aki most érettségizett és csontjaiban ül még a nagy félelem. Etus néni is felébredhet, mostanában jött meg Váradról sok mondanivalóval és bizony nehezére esne a haligatás. Azt mondják róla, egyszer fogadott, hogy tiz percig szótlanul ül, a fogadást sikerült betartania, de a tiz perc elmultával elájult.

Nem szép tőlem, bevallom, hogy mások nyugalmával is a magam érdekét istápolom.

Szóval, szép csöndben irogatok a kisértetek órájában, amikor meghallom, hogy rázzák a kaput. A házban vagy husz lélek lakik, de kapukulcs mindössze három van. Gyakran megtörténik, hogy a skribler-mesterséget felváltom a házmesterivel. Egyszer valaki egy leit akart a markomba szoritani és amikor vonakodtam elfogadni, megfenyegetett, hogy följelent a rendőrségen.

— A lei Bécsben hetvenhét negyvenen áll — dühöngött, — ezért a pénzért bécsi házmester az ember kezét is megcsókolja!

— Jó — mondom — akkor menjen Bécsbe; én nem vagyok csókos természet.

Visszatette a leit és láttam rajta, bár sötét volt, hogy meg van elégedve.

Most is kimegyek, hát uram isten, a kocsis áll a kapuban.

— Szerencsés jó estét, nagyságos ur! A pokróc meg van még, ugye? De ne tessék megijedni, nem azért jöttem, más valamit akarok mondani, eresszen be drága nagyságos ur, de ne csak engem, hanem a lovat is, az egész ceiglit, mert őrizetlenül nem hagyhatom kint az utcán.

— Furcsa — tiltakoztam — hogy maga nálam éjjel lovastól-kocsistól levizitel!

Csak eresszem be, kérlelt, olyant mond, amiért hálás leszek neki. Valami titokzatos dolgot látott, amit föl muszáj jó ujságirónak deriteni.

— Régóta nem volt szenzáció a városban! — fontoskodott. Amióta azt a magányos özvegyet meggyilkolták, subickot nem érnek az ujságok.

Kitártam a vasrácsos kapu két szárnyát.

Csettintett.

— Gyü, Gyires, gyü!

Gyires behuzta a kocsit az udvarba.

Csendre intettem és lábujjhegyen huztam magam után. Közben a fülembe sugta:

— Nagyságos ur, hozatott abból a sligovicából?

Bent szivére kötöttem, hogy halkan beszéljen, mert ha fölébred a kislány, ugy megrohanja a zongorát, hogy egy kukkot nem értünk egymás beszédéből.

— Nem baj — legyintett — ott a pokróc!

— Szerencsétlen — feleltem — nem látja, hogy luk van a pokrócon. Minden szó átbujik rajta!

Két tenyerét kagylóra vette a szája elé és ugy beszélt.

— Hogy is kezdjem, tekintetes ur!

A szobában nem érezte a társadalmi távolságot.

— Kezdje, ahogy akarja, de előbb igyon egy kortyot. Tudom, azért megy

Ha gyorsan kiszolgált, pontosan kimért és jó tüzifát akar, fordoljon a 1347 Frenkel-fatelephez (volt Janovitz és Tsa) Strada Aprinjoarelor (Gyulagyár-u.) 16. Telefon 2-96, 4-01, 7-81.

olyan nehezen. Az én munkámon is könnyiteni szokott az ital.

Ezuttal a pohárból ivott, én pedig a flaskából.

— Hát kérem — sugta — most, mielőtt ide hajtottam olyat láttam, olyan félelmetest, amiről jó anyám gyerekkoromban mesélt nekem.

— Az anyósánál volt talán?

Az ital lesülyesztett a vendéghez.

— Ne tessék tréfálni, a hátam most is borsózik tőle.

Öntöttem neki.

— Folytassa!

— Hát kérem — folytatta, miután ujja szélével szárazra törölte a száját — az éjjel portyázgatok az utcán, egyszerre kijön egy kert mögül egy nagy darab ember. Azt mondja, vigyem a Vágóhid-utcába, a kétszázharmincnegyedik házba. Ilyen későn nagyságos ur, a lovam sem abrakolt még, mennyi vesződség van ilyenkor szegény párával, nem tudja azt az utas megfizetni, installom. Igy mondom neki, hogy megértse. Megfizetem no, mondja és már kihuz egy százasbankót és a kezembe nyomja. „Ha el találnék aludni — mondotta — keltsen föl és amit lát a ház előtt és amit hall, arról ne szóljon senkinek.“ Azzal már be is ül, kiterpeszkedik az ülésen és alszik. Csak aludj drága pasi, mondom magamban, kevés ilyen barmot visznek vágóhidra mint te, aki előre fizet a kocsisnak. Szerencséd, hogy becsületes emberre akadtál!

A bevezetés fölcsigázta a kiváncsiságomat nagyon. Délután veszett forgószél táncolt a főtéren, épen egy órával azután, hogy Faust boszorkányjelenetét olvastam. A kávéház ablakából azzal szórakoztam, hogy beképzeltem a förgetegbe Mefisztót, a sziklákból fölkuszó boszorkányokat, a kecskebakot. Délután még szórakoztam, de most . . .

„Mir ist es winterlich im Leibe.“

Huztam egyet az üvegből, hogy megerősitsem a szivemet.

A kocsis is ivott.

— Nahát kérem — beszélt tovább — a pasasom aludt, nekem meg nem volt sürgős a dolog, hát csak szép lassan bandukoltunk Gyiresemmel a Vágóhid utcában. Elértünk a házhoz, körös körül nagy alvás, kutya sem vakkantott, de a kétszázharmincnégyesből világosság szürődött két ablak réseiből. Nem költöttem föl az utast, leszállottam, bekukkantottam a résen. Ugy ki volt világitva az áldóját a szoba, mint nagyuraknál karácsonykor, pedig egy öreg zsidó ült bent lombikok között, sarokasztal mellett; messzelátó is ott hevert, könyvek.

— Tudós ember, fizikus lehet — mondtam inkább a magam megnyugtatására.

— Hiszen ebben nem lett volna még semmi, de ami ezután történt!

Szobám faláról leporzott egy kis vakolat, papirra hullt, a kocsis összerezzent. Semmi baj, nyugtattam, beszéljen csak tovább öregem, de ugyanabban a pillanatban ágyam fölött a plafonról egy keresztes pók ereszkedett alá.

— Egyszerre — folytatta az italtól fölélénkülve — egyszerre besötétült a szoba, odamegyek a pasihoz, keljen föl, rázogatom, keljen fiam, itt vagyunk. Nem adtam meg neki a tiszteletet, bolond leszek nagyságos urazni a pasast, amikor a pénze a zsebemben van. Föltápászkodik, morog, a zsebébe nyul. Meg tetszett fizetni már, emlékeztetem, becsületes emberrel van dolga. Kilencszázhatvannégy a számom, tessék máskor is fölkeresni, a standom ott a templom mellett. Meghuzom a gyeplőt, Gyires már indul, egyszerre kérem alásszan nyilik a kapu és két fehérruhás leány perdül ki rajta. Táncolva jöttek bizony és körültáncolták a pasasomat.

— Valami kaland lehetett!

— Kaland! Annak az álamszuszéknak lehet kalandja? Nem vér, aludtej van annak az ereiben! A leányok sem voltak olyanok, ne tessék hinni, apró gyerekek voltak! Érdekes, ugy-e?

— Érdekes, ha akarja, mindjárt odahajthatunk.

— Nagyságos ur — esengett — magával komolyan beszélek. Nem mehetek most, a szegény pára kidül, annyit huzott ma.

— Jó, hát akkor holnap. Délután jöjjön, de korán.

A kocsis egyet hörpintett, kemény kezét bevágta a tenyerembe, kihajtott; bezártam a kaput utána.

—

Amikor visszajöttem, az ajtót csöndesen magam után huztam, de a léghuzat meglibbentotta az ajtón függő pokrócot. És tekintetem rávillant a lukra.

Zöldes, lilába játszó szem meredt ki belőle.

Fáztam. Szerettem volna a pokrócba takarózni, de nem mertem leemelni. Valaki tüsszentett a háziasszonyom szobájában. Ágyrecsegés.

— Boriska huzd magadra a dunyhát!

Az emberi hang szeliden lesimitotta az idegeimet.

Szabó Imre

Esküvő után

Elutaztak a belgrádi vendégek. A kisanntant képviselői ujból tanácskoztak. Mit ir a külföldi sajtó. Minisztertanács Bukarestben.

— Az Uj Kelet tudósitójától —

A belgrádi esküvő ünnepségének befejezése után Sándor király és Marioara királyné Szlavóniába utaztak, ahol több betet töltenek. Ferdinánd király, Mária királyné, Károly trónörökös és családjaik már hajóra szálltak. A királyi jacht Giurgiuban fog kikötni. A felségek vasárnap érkeznek a román fővárosba. A román miniszterek szombaton érkeztek Bukarestbe.

Tegnap délben

minisztertanács

volt Vaitoianu tábornok belügyminiszter elnökletével, amely a belgrádi eseményekkel foglalkozott, majd különböző folyó ügyeket tárgyalt.

A kormány elfogadta Troca egészségügyi államtitkár lemondását és Bordea államtitkárt bizta meg ideiglenesen az államtitkári teendők ellátásával.

Ünnepségek a külföldi követségeken

Bécs, junius 10. A bécsi román és jugoszláv kolóniák tegnap Sándor király és Marioara hercegnő esküvője alkalmából istentiszteleteket tartottak, amelyen Cantacuzino román, Popovics jugoszláv követek, a követségek személyzete és a kolóniák számos tagja vett részt.

Prága, junius 10 (Rador). Sándor király és Marioara hercegnő esküvője alkalmából a prágai jugoszláv és román kolóniák nagy ünnepséget rendeztek, amelyen résztvettek a miniszterek, a diplomáciai kar és a hatóságok képviselői. Az elhangzott szónoklatok hangsulyozták a kisantant államainak szolidaritását.

Belgrád, junius 9. Bratianu, Duca, Benes, Pasics és Nincsics ma hosszabb tanácskozást folytattak a napirenden levő különböző kérdésekről és ujból konstatálták, hogy a kisantant államai között teljes az egyetértés az összes problémák megoldása tekintetében, melyek ma Európában megoldásra várnak. Foglalkoztak a génuai konferencia után előállott helyzettel és a közös akció kiváló eredményeit leszegezve, megállapitották a hágai konferencián tanusitandó magatartásukat is. A miniszterek elhatározták, hogy tanácskozásaik tartalmáról informálják a lengyel kormányt is.

Mit ir a külföldi sajtó

Páris, junius 10. A „Le Temps“ a belgrádi esküvőt kommentálva, a következőket irja: Ha a szerb és román nép ma szabad, ha uralkodók családjai egymással házasságra léphetnek, az katonáik hősiességének köszönhető. Emlékeztet a lap a szerb katonák és Sándor király hősies magatartására, amikor Albánián keresztül visszavonultak és a román katonák vitézségére, amellyel Moldvában kitartottak, amikor országuk többi részét ellenség tartotta megszállva. Dicséri Pasicsot és Bratianut, akik a nagy időkben kormányozták országaikat és akik ma eszményeik megvalósitásának örvendhetnek. Franciaország nem ok nélkül képviseltette magát az esküvőn azzal a Franchet d'Esperayvel, aki a döntő macedóniai győzelmet vivta ki.

Athén, junius 10. A sajtó nagy cikkekben foglalkozik a belgrádi esküvővel és hangsulyozza annak fontosságát a szerb görög viszonyra is, tekintettel a rokonságra, amely a román, szerb és görög uralkodóházakat most egymással összefüzi.

Palesztinai hirek

Az épülő ország

Az Uj Kelet tudósitójától

Jeruzsálem, junius 5. Az épitkezéseket ujabban ismét intenzivebb tempóban kezdték meg. A Bóno Bajit egyesület elhatározta, hogy még a nyár folyamán nyolcvan házat épit és hogy ezt biztosan keresztülvihesse, elhatározta, hogy igénybeveszi a Brandeis-csoport által Amerikában fölállitott jelzálogbank hitelét. A bank ugyanis az épitkezésekbe fektetett tőke nyolcvan százalékát folyósitja és ezért mindössze nyolc százalék kamatott számit föl. Az uj városnegyed a Jaffa felé vezető ut közelében fog fölépülni. A tárgyalások mai állása mellett munkásszövetségek fogják keresztülvinni ezeket az épitkezéseket.

*

Mr. A. Davis, az ismert londoni épitkezési vállalkozó Palesztinában tartózkodik és nagyon érdeklődik nagyobb épitkezési vállalkozások iránt. Próbaképen adásvételi szerződést kötött egy középterjedelmü telekre, ahol a közeli hónapokban négy házat akar fölépittetni. Egyuttal azonban opciót szerzett nagyobb telektömbre, amelyen később 18 hónap alatt 36 házat akar fölépiteni.

*

Nagyon jellemző az arab nacionalista felfogásra az L. Karmel cimü arab ujság egy nemrégiben megjelent cikke. Szóvá teszi az „ICA“ szándékát, amely egy nagy földterület megvásárlására irányult Cesarea és Athlit között. A gyarmatositó társaság tervbevette a földterületeken elhuzódó mocsaras vidékek kiszáritását. A cikkiroának a vétel ellen ilyen érvei vannak: „Évszázadokig sőt évezredeken át a mocsarakkal együtt éltünk ezen a földön. Nem értjük, miért kell kiszáritani és miért kelljen ujitásokat hozni ezen a földterületen. Bizonyithatjuk Northcliffel, hogy amióta Palesztina gazdát cserélt, sokkal rosszabb állapotban élünk, mint azelőtt, amikor boldognak tudtuk magunkat.“

Kereskedők és viszontelárusitók figyelmébe!

2 vagon olasz cérna érkezett, garantált 400 yardos la. márkák.

Szállitunk legolcsóbb napi árban postal szétküldéssel.

Guttfried és Herskovits

Oradea-Mare, Piata Unirii 12. — Telefon 211.

Ennek a szellemnek méltó kiegészitése az a tiltakozás, amelyet az anticionista mozlim és keresztény-egyesület adott ki a brit rendőrség ellen. Azt irja az egyesület, hogy a rendőrség tisztára arravaló Palesztinában, hogy a cionista törekvéseket erőszakkal keresztülvigye, amire azonban semmi szükség nincs és csak arra jó, hogy megterhelje a palesztinai költségvetést. A csendőrség soraiban több angol állampolgár is van, cionisták, akik a szolgálatot nem végzik pártatlanul, hanem cionista érdekek szerint.

*

A zsidó nemzeti munka azonban mindezekkel nem törődve halad a maga utján. A zsidó munkásság Palesztinában egymásután növeli a különböző kulturális lehetőségeket. Kurzusokat állit föl, amelyek arra hivatottak, hogy a zsidó munkás látókörét szélesbitsék és bevonják a világ nagy kulturközösségébe. Az Emek Jezreélben dolgozó munkások és akik Galilea alsó részén vannak elfoglalva, esténként vándortanitók előadásait hallgatják, dr. Rupin ujabban rendelkezésükre bocsátott filmeket is. Ezek Palesztina növényzetét, terepviszonyait, az országban és a szomszéd országokban élő népek szokásait, munkarendszerét mutatják be.

*

Schanzer a Palesztina-mandátumról nyilatkozott az olasz külpolitika szempontjából. A nyilatkozatot a külügyminiszter egy kamarai vita keretében tette meg. Nyilatkozata igy hangzik:

— A népszövetségi tanács legujabb gyülésén az angol delegátus követelte, hogy a Palesztina fölött gyakorlandó brit mandátum tüzessék napirendre. Franciaország és Itália delegátusai kijelentették, hogy nincs módjukban a kérdéshez hozzászólni, mert nem készültek még reá és arra kérték a tanácsot, hogy anélkül, hogy elleneznék a brit mandátumot, a kérdés tárgyalását halasszák el. Az ügy megvizsgálása ezért junius 15 ére halasztatott el. Közben Itália törekedni fog Angliával közvetlen megállapodásokra jutni a mandátum módozataira vonatkozólag, különösen a mandátumnak ama részeire, amelyek olasz érdekeket érintenek. A miniszter rámutatott ama nehézségekre és gyanakvó propagandára, amelyek a palesztinai keresztény községek és a muzulmánok érdekében történik. Ez azonban természetes, minthogy Palesztina a három vallás megszentelt földje.

— **Tovább folyik a harc a zöld szigeten.** Londonból jelentik: A Lough Arne mindkét partjan előrenyomuló angol csapatokat az irek heves puskatüzzel fogadták, amelyre az angolok tüzérségi és páncélautó támadással válaszoltak. A Pettingen és Beleek közötti vidéket teljesen megtisztitották az ir felkelőktől. Az angol csapatok beszüntetik az előnyomulást, ha biztositékot kapnak, hogy hasonló ir támadások nem fognak megismétlődni. Beleek város három kerületét körülbelül kilenc zászlóalj angol katonaság fogta körül. Az angolokat tüzérség és repülők támogatják. Az utóbbi hetekben az ir reguláris csapatok elfoglalták az ulsteri tartomány nagy részét, amelyből az angol csapatok csak Lough Arne erőditését, azután magát a várost tudták ágyutüzzel bevenni.

— **Megkezdték a forradalmi szocialisták perének tárgyalását.** Moszkvából jelentik: Ma kezdték meg a forradalmi szocialisták bünperének tárgyalását, amelyre ötvenegy tanut idéztek be. A kommunista internacionálé felkérte Anatole France-t, hogy vegyen részt a tárgyalásokon. A meghivót az összes kommunista vezetők aláirták. Radek ezt bejelentette a moszkvai szovjetnek is. Beszédében kijelentette, hogy a perben bármilyen itélet is legyen, az minden esetre a forradalmi szocialista párt halálos itélete lesz.

HIREK

— **A Nagy Intéző Bizottság ülése.** Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nagy intéző bizottsága junius 19 én, hétfőn délután 3 órai kezdettel a szövetség helyiségében (Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 48) ülést tart, amelyre ezuton felhivatnak a tagok teljes számban való megjelenésre.

— **A debrecenvidéki református püspökség ügye.** Bukarestből jelentik: A debreceni református püspökségtől elszakadt református paróchiák ügyében a kultuszminiszter elhatározta, hogy összehivja a paróchiáknak a református egyházi törvények szerint jogosult képviselőit. Amenynyiben ezek uj püspökség felállitását elhatározzák s törvényes formák között hozott határozatukat a kormány megerősiti, akkor megtartják a püspökválasztást s az uj püspök azután leteszi a hüségesküt a király kezébe. A kultuszminisztert elhatározásában a törvényes formák betartásának szempontja, másrészt a református püspökség felállitásának szüksége vezette.

— **Zita tifuszban megbetegedett.** Bukarestből jelentik: Madridi jelentés szerint Zita excsászárné tifuszban megbetegedett.

— **Szélhámos orosz emigráns.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Az egyik bukaresti előkelő szállóban hosszabb ideig lakott egy Leo Laksin nevü menekült orosz, akinek állitólag nagy gyufagyára volt annakidején Moszkvában. Laksin ügynököskődéssel foglalkozott s üzleti utja közben jutott összeköttetésbe egy brailai kereskedővel. Megvételre ajánlott neki 150 vagon tengerit, amelyet a brailai kereskedő, akinek exportcélokra nagyobb mennyiségü gabonára volt szüksége, meg is vásárolta és arra 100.000 lei előleget adott át készpénzben. Laksin az előleget átvette, amikor azonban a tengeri leszállitására került volna a sor, hirtelen eltünt. A bukaresti rendőrség most országszerte körözi.

— **Görögkeleti püspökséget állitanak fel Temesváron.** Bukarestből jelentik: A vallásügyi minisztériumtól nyert információnk szerint ősszel Temesváron görögkeleti püspökséget állitanak fel.

— **Monarchista tüntetés Danzigban.** Danzigból jelentik: Hindenburg tábornagy ideérkezése alkalmával a monarchisták óriási manifesztációt rendeztek a tábornok mellett. A danzigi szenátus alelnöke nagy beszédben üdvözölte az ősz tábornagyot és azon reményének adott kifejezést, hogy eljön rövidesen az idő, amikor ez a szabad város ismét ragaszkodását fejezheti ki a nagy német birodalom iránt.

— **Lord Grey megnősült.** San-Paolóból jelentik: Tegnap tartotta szigoruan intim körben esküvőjét lord Grey lady Glecannerrel.

— **Polgármester-kongresszus Kolozsváron.** Emlékezetes, hogy néhány hónappal ezelőtt Nagyrománia polgármesterei a városok autonómiája és az uj közigazgatásba való beilleszkedésük kérdéseit Kolozsváron megtárgyalták. A szervezkedés ügyét junius 10-ére halasztották. Vasárnap tartják meg az ország minden városából, a fővárosból is idesereglett polgármesterek a vármegyeházában kongresszusukat. A kormányt Trettner, a legfőbb közigazgatási bizottság tagja fogja képviselni.

— **Szovjetparódia Montenegróban.** Zágrábból jelentik: Dr. Vukosin Markovics orvos Montenegróban kikiáltotta a szovjetköztársaságot. Markovics hiveinek száma 2000 és az ország több városában vannak szervezeteik. A bolsevisták erőszakosságai ellen Drobujakban két bandavezető, Vesovics és Dolovics harcot inditottak Mihály király érdekében, aki unokaöccse a meghalt Nikitának.

— **Elhalasztották Pilsudsky utazását.** Bukarestből jelentik: A lengyelországi kormányválság miatt Pilsudsky bukaresti utazását a válság megoldásáig elhalasztották.

— **Habima erdélyi zsidó szinpad.** Temesvárról jelentik: Stramer S. kitünő társulata, a Habima-szinpad estéről-estére nagy sikerrel játszik itt zsufolt házak előtt. A társulat innen valószinüleg Nagyváradra, Szatmárra és Marosvásárhelyre megy.

— **Amerikai rabló-trükk Budapesten.** Budapestről jelentik: Tegnap délelőtt 11 órakor a postatakarékpénztár Hold-utcai főintézetének pénztártermében, ahol rendesen nagy közönség szokott lenni, két puskalövésszerü dörrenés hangzott el egymás után. A közönség és a postatakarékpénztári tisztviselők körében óriási pánik tört ki. Mindenki a kijárat felé rohant, az óriási tolongásban eldobálták értéktárgyaikat, a nők retiküljeiket s mindenki fejvesztetten menekült. A zsivajon asszonyi sikoltás tört át: Ivanics Sándorné, a postatakarékpénztár takaritónője a robbanás következtében felcsapott lángtól lábán megsérült. Egy másik sebesültje a robbanásnak Laubert Miksa magánzó, aki a kezein kapott égési sebeket. A helyszinére azonnal kiszállt a rendőri bizottság. Megállapitást nyert, hogy az eddig ismeretlen robbanó anyagból csak kevés láng és füst csapott elő és nagyobb robbanó hatása egyáltalán nem lehetett. Ivanicsné közvetlenül ott állott, ahol a robbanás történt, sérülése mégis könnyebb természetü, ami kétségtelenül azt mutatja, hogy a felrobbant anyagnak magva nem volt. A rendőrség megállapitása szerint a robbanás semmiesetre sem irányult az épület vagy a jelenlevők élete ellen s már az első pillanatokban kétségtelennek látszott, hogy egy amerikai izü rablómerényletet követtek el. Az ismeretlen robbanó anyagot minden valószinüség szerint azzal a célzattal helyezték el, hogy a közönség körében pánikot keltsenek s az igy keletkezett zavarban könnyebben véghezvihessék tervüket. A helyszini kihallgatások során kiderült, hogy a tettesek az elhajigált értéktárgyakat összeszedték és megállapitást nyert, hogy többmillió korona érték hiányzik a jelen volt közönség pénzéből. A robbanás után a postatakarékpénztárban azonnal rovancsolást tartottak, de megállapitották, hogy a közönség kárán kivül a postatakaréknak kára nincsen. A rendőrség nagy apparátussal folytatja a nyomozást a merénylet ügyében s a tegnap délután folyamán 10 gyanus egyént előállitottak a főkapitányságon.

— **Chad Gadja.** Ez a cime egy ujszerü zsidó szinháznak, amely most nyilt meg Varsóban. A Chad Gadja zsidó bábszinház, amelynek bábjait J. Brauner hirneves szobrász faragta. Varsó legjobb zsidó irói irtak apró tréfákat, jeleneteket, szatirákat a Chad Gadjának, amelynek nézőtere naprólnapra zsufolásig megtelik.

— **Elhalasztották a strandfürdő megnyitását.** A kolozsvári városi tanács értesiti a város közönségét, hogy a strandfürdő mára tervezett megnyitását bizonytalan időre el kellett halasztani, mert a kibővitési munkálatok még nem értek véget.

— **Jahrzeit-megváltás.** Roth Hermann kolozsvári lakos jahrzeit-megváltásképen száz leit küldött be özv. Fesztinger Fülöpné javára. A pénzt rendeltetési helyére juttattuk.

— **Házasság.** *Wiegner* Pepike Szamosfalva és *Bergfeld* József Cluj, ma délután 3 órakor tartják esküvőjüket a belybeli ort. templom udvarán. Rokonaikat, ismerőseiket ez uton meghivják. (Minden külön értesités helyett.)

Rosenfeld Andor eljegyezte *Szénási* Pannát Kolozsvárt.

— **Megnyitották a Borgóprund—Dorna Velki villamosvasutat.** Beszterczéről jelentik: Tegnap helyezték forgalomba a borgóprund—dorna-velki villamosvasutat, amely összeköti Bukovinát Erdéllyel. A megnyitás nagy ünnepélyességgel történt, a közmunkaügyi és kereskedelmi miniszterek képviselői, a besztercei és dornavatrai prefektusok s számos meghivott előkelőség résztvételével. Az uj vonal a Magura havasainak legmagasabb pontján halad végig gyönyörü vidéken s nemcsak Kolozsvárt köti össze közvetlenül Csernovicai, hanem nagyfontosságu a bukovinai fakivitelre nézve is.

— **A csehszlovák szocialista párt jubileuma.** Prágából jelentik: A csehszlovák szocialista párt pünkösd hétfőjén ünnepelte fennállásának 25-ik évfordulóját. Hatalmas tömeg vonult fel a Hradzsinba Masaryk elnök üdvözlésére. Az elnök fogadta a megyék és kerületek képviselőit, élükön Klofác szenátorral, a párt alapitójával, továbbá Tucny és Vrbensky miniszterekkel. A párt nevében Klofác üdvözölte az elnököt, aki meleg szavakkal válaszolt az üdvözlésre.

— **Összehivták a legfőbb vámbizottságot.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter hétfőre összehivta a legfőbb vámbizottság tagjait a kivitelre felszabaditott gabonanemüek vámilletékeinek felemelése tárgyában.

— **Elfogtak két orosz repülőt.** Kisenevből jelentik: Tighina mellett ma leszállt egy orosz aeroplán két utassal. A pilóta nem tudott ujból felemelkedni, ezért felgyujtotta a gépet, amely elégett. A repülőgép utasait letartóztatták. A kisenevi katonai parancsnokság kiküldött tisztje kommunista propagandairatokat talált a helyszinén.

— **Vulkánikus kitörés Bakauban.** Bakuból jelentik: A petróleumforrások közelében emelkedő Bibilelbat tüzhányóhegy kitört és levegőbe röpitette a forrásokat. A hegy a kráteréből száznyolcvan lábnyi magasságra dobta ki a petróleumoszlopot. A kitörés majdnem tiz óráig tartott.

— **Eltünt egy kislány.** Marianna Pop kolozsvári lakos bejelentette a rendőrségen, hogy Alexandrina Filipoi nevü kilencéves lánya Atta utca 12 alatti lakásáról eltünt. A kislányon, aki pénteken délután ötkor eljött az iskolából, de nem tért haza, fehér ruha volt. Az eltünt gyermeknek gesztenyeszinü a haja és különös ismertetőjele, hogy jobbarcán szemölcsszerü anyajegy van. Nem lehetetlen, hogy a kislány az apjánál van, akitől az asszony különváltan él.

— **Schuller fogvamarad.** Bukarestből jelentik: A vádtanács hozzájárult az ügyészség inditványához Schuller további fogvatartására vonatkozólag, minélfogva Schuller továbbra is fogvamarad egész a főtárgyalásig.

— **Japán küldöttség Bukarestben.** Bukarestből jelentik: Ma egy japán delegáció érkezett az országba Nobutaro Kawashima külügyminiszteri tanácsos vezetésével. A japánok a génuai japán delegációhoz tartoztak és Románia gazdasági helyzetét, be- és kiviteli rendszerét óhajtják tanulmányozni s meglátogatják a petróleumtermő vidékeket, valamint a nagyobb ipari centrumokat.

— **Kommunista manifesztáció Szófiában.** Szófiából jelentik: A kommunista kongresszus végeztével népgyülés volt, amelyen határozati javaslatot fogadtak el a kommunista világkongresszus összehivására, a békeszerződések megsemmisitésére s a hadikártalanitások megszüntetésére vonatkozólag.

— **A görögkeleti egyház az adventisták ellen** Bukarestből jelentik: A görögkeleti egyház konzisztóriumának mai tárgyalásán Miron Cristea főmetropolita javaslatára elhatározták, hogy kérni fogják a kormányt, hozzon korlátozó intézkedéseket az adventisták propagandája ellen, mert az államellenes.

— **Nagy Pasteur ünnepségek Strassburgban.** Párisból jelentik: A kamara többmilliót szavazott meg Pasteur születése százéves évfordulójának megünneplésére. Az ünnepély Strassburgban lesz.

* **Borolin** mentholos sósborszesz a legjobb háziszer.

— **AZ UJ KELET OLVASÓIHOZ Téves cimzések az utóbbi időben ujságüzemünkben sok zavart okoztak. Hogy mindez a jövőben elkerülhető legyen, fölhivjuk az Uj Kelet olvasóit és barátait: minden a lap szétküldésére vonatkozó közlést, előfizetések megujitását, reklamációkat, hirdetési közléseket küldjenek az Uj Kelet kiadóhivatala cimére. Hirszolgálatra vonatkozó irások és sürgönyök, hozzászólások, cikkek, szerkesztői üzenetet igénylő levélbeli kérdések az Uj Kelet szerkesztőségéhez intézendők.**

— **Mit szállit Németország a kártalanitás fejében.** Bukarestből irják: A külügyminiszter tárgyalásokat folytatott az ipar- és kereskedelmi miniszterrel a német jóvátételek ügyében arra vonatkozólag, hogy a németek által felajánlott természetbeni szolgáltatások nem ártanak-e a belföldi iparnak. Az iparügyi miniszter felvilágositásai után a külügyminiszter a tárgyalásokat folytatja a német kormánnyal, amely olyan anyagokat fog szállitani, melyek az ország gazdaságt ujjáépitéséhez szükségesek.

— **Hogyan játszák ki a petróleumkiviteli tilalmat.** Bukaresti munkatársunk jelenti: A petróleumtermékek kivitelét, mint ismeretes, igen szigoru rendszabályok korlátozzák, mert ezek iránt a külföldön rendkivül nagy a kereslet. A kormány azt akarja, hogy áron alul, vagy rossz valutáért semilyen petróleumtermék ne kerüljön a külföldre. Természetes is, hogy a szigoru ellenőrzés arra utalja a legnagyobb vállalatokat is, hogy bizonyos utakon, a hivatalos ellenőrzés kikerülésével igyekezzenek termékeiket külföldre juttatni. Néhány nappal ezelőtt a giurgiui petróleumkikötőben feltünt, hogy az egyik legnagyobb román vállalat nagymennyiségü, majdnem három tankhajót megtöltő nyersolajat rakodott, olyan mennyiséget, amely szokatlan volt ebből a fajta petróleumtermékből. Az ellenőrző közegek kötelességszerüen megkérdezték, hogy nem olajhoz való motort szállitanak-e, amelynek kivitele bárhova tiltva van, mert abból maga Románia is behozatalra szorul. Minthogy a vámhivatal közegei nem tudták megállapitani, hogy a három hajóban mit szállitanak, mintát vettek és azt vegyvizsgálat céljából beküldték a bukaresti vegyészeti intézetbe. Itt megállapitották, hogy a kivitt anyag nem könnyü kőolaj, mint azt a vámbevallás tanusitja, hanem „pacura“, amelynek kivitele szigoruan tilos. A Petrol Blok ellen, amelynek tulajdona volt a szállitmány, a biróság meginditotta az eljárást.

* **„Oh jaj megfojt ez az átkozott köhögés“**, *Egger mellpasztillái* csakhamar meggyógyitanak. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

* **Lakók, háztulajdonosok figyelmébe!** Az uj lakbérleti törvény hiteles magyar forditása szakszerü magyarázatokkal ellátva kapható a Fraternitas nyomdában, Uj Kelet kiadóhivatalában (Brassai-utca 10), minden könyvkereskedésben és az Uj Kelet **összes vidéki elárusitóinál.**

— **És a meggörbedt kiegyenesedik**, S. J. Agnon gyönyörü héber regénye Sas László forditásában magyarul is megjelent. Az izig-vérig zsidó regény, amely a Kadima kiadásában megjelenő héber irók sorozatának első kötete, az Uj Kelet könyvosztályánál megrendelhető. Bolti ára 30 lei, előfizetők 25 leiért kapják a csinos kiállitásu könyvet.

Tapétàk
minden kivitelben kizárólag kaphatók:
Szécsi Sàndor és Tsa, Timisoara
Bulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-u.) 11—13. szám.
Engros. 1365 **Endetail.**

Fehér, vászon és bőrcipők
tisztitására nélkülözhetetlen az **Alba** cipőfehéritő, **Färbol** cipőfestékek és cipőfolttisztitók, valódi angol **cipőkrémek** a legolcsóbban bevásárolhatók a
‚RÓZSA‘
nagydrogéria és vegyészeti gyár rt. detail üzletében Cluj, Piata Unirii (volt Mátyás király tér) 26. szám. Telefon 7—91.

Adókivetés 1922-ben

— Az Uj Kelet tudósitójától —

A kolozsvári pénzügyi államtitkárság a napokban körrendeletet intézett az erdélyi pénzügyigazgatóságokhoz, amelyben az 1922. évi adókivetésre vonatkozó utasitások vannak. A rendelet három főtételre oszlik. Az első rész azzal foglalkozik, miképen történik az előző években kivetett adóknak a következő évekre való fentartása. Erre vonatkozólag a kormány elsősorban elrendeli az 1920 és 1921. évbeli főkönyvek lezárását s a tételeknek az uj könyvekbe való átvezetését két évre visszamenőleg. A koronában megállapitott adót 1:2 arányban kell az uj főkönyvekbe felvenni. Ezzel egyidejüleg a pénzügyi év kezdetét január elsejéről április elsejére teszi át a kormány. A két évkezdet közötti három hónapra eső adót h tralékként csatolják az ujonnan megállapitandó adóhoz, amelynek kivetése már 1923 április elsejéig szól

A rendelet második része a már kivetett adók helyesbitésével foglalkozik. Eszerint a helyesbités csak oly esetekben lehetséges, amikor a régi magyar adótörvények megengedik. A felebbezési határidőt a pénzügyminisztérium a napokban fogja kiadni. Ez a rendelkezés sérelmes az adózókra, mert legnagyobb részükhöz tudomása sincs a kivetésről és nem áll módjában az adó megállapitása ellen a határidő előtt felebbezni.

Mily esetekben lesz uj adókivetés? Ezt állapitja meg a körrendelet harmadik része. Eszerint minden uj részvénytársaságot, bányavállalatot, valamint oly alanyokat, akik eddig adómentesek voltak, meg kell adóztatni. Az uj adó kivetése a Titulescu-féle reformtörvények alapján és az abban megállapitott bizottságok által fog történni olymódon, hogy az adóhivatali tisztviselők egyenként fognak tárgyalni a felekkel. Ha az adó összegében megegyeznek, a kivetés ezzel már meg is történt, ellenkező esetben az adóhivatal köteles értesiteni a felt, hogy mily összegű adóval rótta meg. Az első kivetés ellen a rendelet szerint csak közigazgatási uton lehet felebbezni, és pedig: első fokon az adókivető bizottsághoz, amelynek határozatát a Curtea de Casatie legfőbb semmitőszéknél lehet megfellebezni. A semmitőszék azonban csak azt dönti el, hogy az adókivetés törvényes módon történt-e, vagy sem, de arra nincs tekintettel, hogy a kivetett adót az adózó meg tudja-e fizetni. Ép ezért sokkal helyesebb, ha az elsőfoku döntés után az adózó a felebbező bizottsághoz folyamodik, amelynek jogában áll uj kivetést elrendelni.

Készülődés a magyar parlament megnyitására

Az Uj Kelet tudósitójától

Budapest, junius 10. A tegnapi minisztertanácsban Klebelsberg közölte, hogy Bethlen egységes pártjának körü belül 175 képviselője lesz az uj parlamentben, az ellenzéknek pedig 80 képviselője s ezek közül 25 szocialista. A minisztertanács a parlament megnyitásának az ünnepségeit is megállapitotta. Az ülés szakot a kormányzó kéziratának felolvasásával fogják megnyitni.

A tradiciókhoz hiven a megnyitó ülésen gróf Apponyi Albert lesz a korelnök, de hir szerint Apponyi érthető okokból le fog mondani erről a jogáról. Az uj parlament elnöke valószinüleg ismét Gaal Gaston, az egyik alelnök pedig Huszár Károly lesz.

A szocialisták programja

A magyar szociáldemokratapárt lapja, a „Népszava“ mai számának élén közli a párt parlamenti képviseletének programját, amely többek között a következőket tartalmazza:

A polgári szabadságok biztositása, a szabad polgári élet megteremtése ma a legelső feladat.

Meg kell teremteni a valódi általános választójogot a titkos szavazással.

Biztositani kell az egyesülés és gyülekezés szabadságát mindenkinek, amint azt minden európai államban biztositják az állam alaptörvényei.

Viissza kell szerezni a sajtó, valamint a tanulás és tanitás szabadságát.

Igazi parlamenti kormányzást kell teremteni. minden mellékosrmány és minden felelőtlenség megszüntetésével.

Meg kell torolni mindazokat az atrocitásokat, amelyeket büntetlenül felelőtlen elemek elkövettek, mert csak igy állitható helyre a jogrendben való bizalom.

Végül pedig olyan adózási és gazdasági politikát kell követni, amely a fogyasztók érdekeit is figyelembe veszi.

A szociáldemokratapárt álláspontjának ez a programmszerü megnyilatkozása megnyugvást kelt és megértésre talál minden komolyan gondolkodó politikai tényezőnél. Megállapitható, hogy a program minden egyes pontja teljesen fedi a szabadelvü polgári pártok álláspontját.

Kolozsváriak Budapesten

Takácsi Mártonnál, az Imperial szálló-étteremben találkoznak

Sürgönyrendelésre szobát biztositok

3958 1

SPORT

A bajnokság utolsó vasárnapja

Az Uj Kelet tudósitójától

A kolozsvári kerületben a mai vasárnapon befejezést nyernek a bajnoki mérkőzések és csak a szövetség előtt óvások folytán függőben heverő mérkőzések lejátszása marad hátra a hivatalos tavaszi szezonból. A sorsolás szerinti mérkőzések a következő sorrendben kerülnek eldöntésre:

Kolozsvár. *Rendező egylet: CFR Cluj.*

Kispálya d. u. 3—5 Victoria II.—Haggibbor II. szöv. dij. Biró: Moldován Mikós.

Nagypálya d. u. 1—3 Aesculap—Unio II. o. bajnoki. Biró: Vida Andor.

Nagypálya d. u. 3—5 Universitatea—CFR Cluj I. oszt. bajnoki. Biró: Winkle István.

Nagypálya d. u. 5—7 MCFR—Haggibbor I. oszt. bajnoki. Biró: Nagy Ádám.

A mai utolsó bajnoki fordulón dől el végérvényesen a harmadik hely kérdése, amelyre egyenlő esélyel pályázik az Universitatea, a Haggibbor és a KAC csapata.

Az Universitatea és a kolozsvári CFR küzdelme rendkivül heves és elkeseredett lesz. Mindkét csapat sorsára döntőfontosságu a győzelem kérdése. Ha az Universitatea győz, biztositja magának a harmadik helyet, viszont győzelme esetén a CfR elkerüli a veszélyes zónát és az utolsó helyzetbe szoritja le a marosvásárhelyi CFR és az MMTE csapatait. Az egyetemi csapat nélkülözni fogja Gugát és igy a mérkőzés teljesen nyilt. Az őszi fordulóban nehéz küzdelem után az Universitatea győzött 2:1 arányban.

A másik elsőosztályu bajnoki mérkőzés érdekességét fokozni fogja, hogy a marosvásárhelyi CFR valószinüleg a Haggibbor javára is lemondja a két pontot, hogy szerepeltethesse átigazolás alatt álló játékosait. A mérkőzés igy — hir szerint — csak barátságos jellegü lesz, de a marosvásárhelyi bajnokira még jogusulatlan játékosok respektabilis tudásu futballisták és igy kemény ellenfelei lesznek a komplett Haggibbornak. Az őszi fordulóban a Haggibbor Marosvásárhelyt 3:0 arányban győzött, ez alkalommal azonban csak minimális gólkülönbségü győzelem várható.

A másodosztályu bajnokságban az Aesculap meglepetést szerezhet a dési Unio ellen, ámbár a papirforma alapján az Unio győzelme a valószinübb.

Bánffyhunyadon a KAC II. csapata barátságos mérkőzést játszik Haas Erich biráskodása mellett az uj alakulatu hunyadi csapattal.

Nagyváradon az Egyetértés 10 éves jubileumának első ünnepnapján a KAC a NAC csapatával méri össze erejét az Egyetértés serlegéért, a jubiláló sportklub csapata pedig a Bihorullal játszik.

Szatmáron a kolozsvári Viktoria debütál az Olympia pályaavató mérkőzésén. Bár a Viktoria Maksai kapus nélkül játszik, győzelme valószinü.

Szamosujváron a Viktoria oldboy csapata a Sparta öreg legényeinek lesz ellenfele. A mérkőzést Koncz Rudolf biró vezeti.

Aradon Temesvár és Arad, a két elkeseredett rivális válogatott csapatai tartják meg városközi mérkőzésüket, amelyet Czinczár Imre (Haggibbor) kolozsvári szövetségi biró fog vezetni. Sportkörökben Temesvár egy-két gólarányu győzelmét várják.

Labdarugás

Hazaérkeztek a válogatott játékosok. A junius 8-án Belgrádban megtartott válogatott mérkőzésről visszatérő erdélyi és bánáti játékosok pénteken Temesvárra érkeztek. Az állomáson nagyszámu közönség lelkes ovációban részesitette a győztes futballistákat és atlétákat. A temesvári Ritter, Kozovics, Zimmermann, Schiller és Frech, továbbá Szika János temesvári szövetségi kapitány itt kiszálltak, mig a többiek folytatják utjukat Aradra, ahol Auer, Czakó és Steinhübel Zoltán aradi szövetségi kapitánnyal csökkent a számuk. Dr. Hirsch Elemér a KAC kitünő hátvéde Aradról egyenesen Nagyváradra utazott át, hogy részt vehessen csapatának ma délutáni serlegmérkőzésén a NAC ellen. Guga, az Universitatea sokoldalu játékosa és a válogatott csapat kapitánya Orsován maradt. A bukaresti központi szövetség képviselői, valamint Bukarest válogatott csapatának tagiai a fővárosba utaztak és magukkal vitték a válogatott csapat által megnyert müvészi kivitelü hatalmas aranyserleget, amelyet *Sándor* szerb király tüzött ki az országok közötti reprezentativ mérkőzések dijjául. A temesvári állomáson egybegyült nagyszámu közönség elragadtatással szemlélte a gyönyörü trofeát, amelynek *értéke körülbelül félmillió lei.* A válogatott csapat tagjai tehát a nehéz küzdelem után visszatértek otthonukba. Az Universitatea néhány atlétáját és *Jakoki* Dezsőt, a Haggibbor kiváló játékosát, akinek oroszlánrésze van a szép győzelemben, az állomáson *Suciu* Adrian és *Pasere* Sabin, mint a Comitetul Regional képviselői, a Haggibbor Sport Egylet vezetői és több lelkes sportbarát fogadta. Jakobinak, ennek az ideális sportembernek szép virágcsokrot nyujtottak át. Jakobi elérzékenyülve köszönte meg a kedves megemlékezést. Itt emlitjük meg, hogy a válogatott mérkőzésről beszámoló tegnapi táviratunk helyreigazitásra szorul. A románia csapat kiegyenlitő gólját ugyanis *Rónai* nem szabadrugásból, hanem *tizenegyes büntetőrugásból szerezte meg.* A

A zsidó dualitás

Irta: Ch. N. Bialik

A zsidó psziché dualitásáról, ennek a dualitásnak létezéséről ma már fölösleges is sok szót vesztegetni. Sok tudós, a zsidó nemzet lényegében rejlő dualitásban ismerte épen föl a mi nemzeti jellegzetességünket. Ebben a dualitásban találják meg legnagyobb nemzeti szerencsétlenségünk és nyomoruságunk kutforrását, de egyuttal minden gazdagságunk és erőnk kutforrását is. A dualitásunkban. Más szóval: két alaptendenciának azonegy időben való uralmában, mely két tendencia a nemzet lelkén belől, egymással örökös harcban áll.

Ez a dualitás, a nemzet lelkét csatatérré vástoztatja, az örökös birkózások szinpadává. Ez a birkózás elgyöngit; a két tendencia elüzi, legyüri, elhomályositja egymást és ezzel együtt meggyöngitik, elhomályositják a nemzet fiziognomiáját. Másrészről azonban ezek a harcban álló tendenciák meggazdagitják nemzetünk benső tartalmát nem engednek nyugodni és nem engednek elaludni bennünket. A két egymással ellentétes hatalom, párosulás által nemzőképessé lesz. A nemzet sokoldaluvá és sokszinüvé válik általuk....

Miben nyilatkozott meg ez a dualitás a zsidó népben? Nem kell sokat keresnünk és nem is kell távolba kalandoznunk. A zsidó történelem minden fő- és mellékjelenségeiben megnyilatkozott. Csak arra a két örök és a nemzet lelkében egymásba torkolló tendenciára kell gondolnunk, melyek közül napjainkban az egyik emelkedőben, a másik hanyatlóban van. Gondolok ezzel az elterjedésre és szétterjedésre való ösztönös vágyra egyrészről és másrészről a gyülekezés, a koncentrációra való vágyra. Ez a két irányzat rásütötte bélyegét egész népi történetünkre, a kezdetektől fogva mind a mai napig. A nemzeti élet minden formájában, a nemzet minden gondolatában és minden fontos ténykedésében megnyilatkozik. És nemcsak a galut idejében, hanem még ha az ősidőket, sőt ha a prehisztórikus időket kutatjuk, ott is felismerhetjük mind a két tendenciát. Egyfelől a törekvés a centrum elhagyására, másfelől a tendencia a centrum felé törekedni és belégyökerezni.

Nincs még egy olyan nép, mely arra törekedne, hogy más népek testébe olvadjon és ugyanabban az időben arra, hogy különálló népindividuum maradjon, olyan népindividuum, mely egy jottányit sem akar föladni egyéniségéből. Egy nép, mely szétszóratásának országaiban saját maga épit gettót magának és egyidőben annyira hozzáhasonult a többiek életformáihoz és mindennek ellenére a cipőzsinór megkötésének módjáért vérpadra tud menni,*) egy nép, mely hozzáhasonult az egész világ életformáihoz és mégis egyedül maradt és talajtalanul a népek tanácsában. Hiszen mindez közismert dolog és épen eléggé agyoncsépelték már. Sokféle magyarázatot is igyekeztek találni erre. De magát a tényt senki se vonta kétségbe.

A dualitás, a zsidó nemzet legdrágább tulajdonában, a vallásban is megnyilatkozott. Nincs még egy nép, mely annyira oda tudná adni lelkét az általános-emberinek és nincs még egy nép, mely annyira tisztelné és értékelné a sajátos rituálét. A messiási gondolat bizonyára a zsidó nemzetlélek centrumába tartozik. Egyrészről azonban az egész világ megváltóját látja benne, aki az egyetlen Isten uralmát az egész világnak meg fogja hozni, mig másrészről, őbenne várja a nemzeti megváltót, fölszabaditót, aki a népet vissza fogja vezérelni országába és visszaállitja Dávid dinasztiaját, — tehát a koncentrációnak és elkülönülésnek megtestesülését. A missziónak, a küldetésnek gondolata, a nemzetnek ugyanabból a köreiből nőtt ki, melyek mint a „feladatok“ szektája, akkor voltak virágjukban és a szétterjedés tendenciája vitte őket, másszóval az a törekvés, hogy eltüntessék saját magukat a világ népei között. Ők voltak azok, akik *egyenlőértékü* voltunkat hirdették és csak gunyolni tudták a *kiválasztottság* gondolatát. Az első aufkléristák arra törekedtek, — a polgári jogok elérésének érdekében — hogy a zsidó nép népi jellegzetességét eltörüljék, amikor fölállitották azt a tételt, hogy a nemzetnek „feladata“ a monotheizmus terjesztése — és ezzel akaratuk ellenére a

*) Célzás arra a talmudi tilalalomra, hogy a zsidónak még a cipőzsinór bogját se szabad úgy megkötni, mint ahogyan a pogányok kötik.

győzelem nagyobb gólarányu is lehetett volna, azonban Guga második kiszökését befejező éles lövését balszerencse kisérte és a labda a kapufáról pattant vissza a mezőnybe.

Atlétika

A KAC ifjusági versenye. A KAC pénteken délután tartott ifjusági versenyén indultak a Haggibbor atlétái is. A 60 méteres sikfutásban Hirsch I. másodiknak érkezett a célba, a 100 méteres sikfutásban pedig Gidró ugyancsak második lett. Ezt a tényt *Salvan* Virgil, az atlétikai szakosztály elnöke és a zsüri több tagja is konstatálta. Érthetetlen módon azonban a célbiró a Haggibbor mindkét versenyzőjét harmadik helyezettnek minősitette és ezt a döntést a rendező egyesület megerősitette. Miután a Haggibbor az ilymódon teljesen irreálissá tett versenyen nem kivánta ifjusági atlétáit sorozatosan kitenni annak, hogy megérdemelt győzelmükről a célbiró megfelebbezhetetlen, de határozottan téves itélkezései alapján oknélküli handicapnek tegye ki, Moskovitz Andor, a Haggibbor atlétikai szakosztályának vezetője, a többi versenyszámokban nem inditotta az atlétákat. A célbiró és a KAC sportszerütlen eljárása kinos megdöbbenést váltott ki ugy a szövetségi funkcionáriusok, mint a közönség körében.

KÖZGAZDASÁG

Kontremín-akció a bukaresti tőzsdén

Alacsony árak, magas kinálat, nincsen vevő. Hirek a külföldi tőke beavatkozásáról

Az Uj Kelet tudósitójától

Bukarest, junius 9. Néhány nap óta élénk izgalom tartja lázban a bukaresti tőzsdét, amely bár nem mondható még pániknak, de nem messze áll tőle.

Kitünően előkészitett kontremin-akció indult meg ugyanis, amely annyira befolyásolja a tőzsdét, hogy az árak állandóan esnek s jóformán semmi remény sincsen arra, hogy egyhamar megálljanak. A spekuláció egészen a legutóbbi hetekig állandóan növelte angazsmánjait s egyre növekedő árak mellett is folyton vásárolt. Most azután elkövetkezetnek látta az időt, hogy esetleges veszteségekre való tekintettel fedezze magát. Az első kisérlet balul ütött ki; a tőzsde, amelyen a vásárlási megbizásokat az üzleti élettől egészen távolállók adtak, megijedt az első nap alacsonyabb árfolyamaitól és azonnali eladási megbizásokkal halmozta el az ügynökeiket.

Mint minden tőzsdekrach alkalmával, a kinálat tulnyomó mértékben emelkedett, vásárló pedig a hirtelen csökkent árak mellett sem akadt. A közönség fejvesztetten adja el mindazt, amit kezén tart s ezzel csak növeli azt a pánikot, amely hatalmába keritette a tőzsdét. A legérdekesebb, hogy a mai, már erősen lehanyatlott árak mellett sem akadt vásárló. A tőzsdén már arra gondoltak, hogy a forgalmat korlátozzák s ezzel igyekeznek a fenyegető veszélyt elháritani. Ennek a tervnek azonban sok ellenzője akadt, mert több helyen azt várják, hogy ha a papirok tovább esnek s egy bizonyos árfolyamot érnek el, amely belső értéküknek tényleges megfelel, jelentkezni fognak a vevők is s akkor az értékeket olyan kezek veszik át, amelyek azokat egykönnyen nem adják ki a kezükből.

A lapok és a tőzsdéhez közelállók egyre másra intik a közönséget, hogy részvényeit ne adja el, mert ezzel az amugy is megromlott árakat nyomják lefelé. Az ilyen intelmek persze hiábavalóak és csak az általános fejetlenséget növelik.

Hir szerint a bukaresti tőzsdekrach hirére a külföldi tőke megmozdult s nagyobb vásárlási megbizásokat ad, hogy egyes vállalatok részvénytöbbségét megszerezze. A hir nehezen ellenőrizhető, de már is akadnak olyanok, akik a nemzeti tőke érdekében állami beavatkozást sürgetnek s azt hangoztatják, hogy az egész árfolyamhanyatlási akció a külföld müve. Alig hihető azonban, hogy a hiresztelés egyszerü hiresztelésnél egyéb legyen s mást célozzon, mint az árfolyamhanyatlás ideiglenes meggátolását.

Belföld

(x) **Román bolgár vasuti tárgyalások.** Bukarestből táviratozzák: A közeli napokban Bukarestben értekezlet lesz a román és bolgár vasuti megbizottak között, a két ország közötti közvetlen teher- és személyforgalom rendezése tárgyában.

(x) **A Solidaritatea közgyülése.** A Solidaritatea kebelébe tartozó összes erdélyi bankok ma a Banca Agrara helyiségében közgyülést tartanak, amelyen Vlád Aurél volt pénzügyminiszter elnököl. A közgyülésen számos nagyfontosságu napirenden levő kérdés kerül megvitatásra.

(x) **Kvótamentes az Ausztriába szóló állatkivitel.** Bukarestből irják: Ismeretesek azok az ellentétek, amelyek Ausztria husellátása körül az osztrák és magyar kormányok között támadtak és amelyeknek következményeképen Magyarország betiltotta a husexportot Ausztriába. A génuai konferencián az osztrák kiküldöttek megegyeztek Bratianu miniszterelnökkel, hogy Ausztria részére Romániából biztositsák az állatimportot. Hivatalos helyen nyert értesülés szerint a miniszterelnök hazatérése után a vonatkozó rendelet megjelenik. Eszerint a vágóállato kivitelik tilalmát kizárólag Ausztria részére szóló szállitmányokra nemcsak felfüggesztik, de teljesen mentesitik a belső kontingentálási kvóta alól. A rendelet intézkedéseket fog tartalmazni a rendelet esetleges kijátszása ellen is.

Külföld

Minkus és Castiglioni. Bukarestből irják: A napokban befejeződtek azok a tárgyalások, amelyeket Castiglioni Camill a Depositenbank részvényeinek eladása után a bécsi Unionbankba való bevonulás céljából megindított. Castiglioni a Dresdner-Bankkal és a Magyar Olasz Bankkal együttesen 250 000 darab Union-részvényt vett át. A tranzakció jelentőségét a pesti piacon általában ugy itélik meg, hogy a Magyar-Olasz Bank a Dresdner-Bankkal való vállalkozása révén kedvező pozíciót vivott ki magának. Szerencsésnek és szükségesnek tartják a fuziót Castiglioni és az Unionbank ismert vezetője: Minkus Jenő között. Minkus ma 85 éves, mindennap megjelenik az Unionbankban, természetesen az üzletkötéseknél bizonyos konzervativ szellemet igyekszik érvényesiteni. Kétszer járt az utolsó napokban Berlinben, ahol a Dresdner-Bankkal beszélte meg a tranzakció részleteit és a tárgyalások során melegen összebarátkozott Castiglionival, amit az utóbbira nézve szerencsésnek tartanak. Castiglioni képviseli ugyanis ma a középeurópai bankpiacon a merészséget és a fiatalos lendületet és a tulzások ellen a jövőben bizonyára mérsékelni fogja Minkus, a korában gyökeredző konzervativizmusával. Meglepőnek vélik a bécsi és budapesti piacon egyaránt, hogy Castiglioni hivei ebből a vezér javára azt magyarázzák, hogy ő maga tiltakozott az Unionbank vezetőségébe való beválasztása ellen, mert a Depositenbank junius 2-iki közgyülésén annak ellenére, hogy a bank részvénytöbbségét megelőzőleg eladta, Castiglionit választották meg ismét a bank elnökévé és igy két egymástól távoleső bécsi nagybank vezetőségében nem szerepelhet.

(x) **A budapesti gabona- és lisztpiac.** Budapestről jelentik: A gabona alapirányzata ezen a héten is kimondottan szilárd volt, tekintettel a külföldről beérkezett kedvezőtlen termésjelentésekre. A lisztpiacon azonban sem a nullás, sem a főzőliszt nem volt szilárd, mert a cseh és az osztrák piac is teljesen üzlettelen volt és a magyar liszt iránt semmi érdeklődést sem mutatott. A malmokban még mindig meglehetősen nagy nullásliszt készletek tárolnak és ez is nyomja a piacot. A barna lisztek, főleg pedig a hatos lisztek iránt azonban meglehetős kereslet mutatkozott. A takarmánypiac is szilárd volt, mert a szárazság következtében a kapásnövények termés-kilátásairól szintén kedvezőtlen hirek érkeztek.

(x) **Szabad a gyümölcs- és a főzelékexport Csehszlovákiából.** Prágából irják: A közélelmezési tanács legutóbbi ülésén a szakbizottságok hozzájárultak 15 vagon gomolya juh turó behozatalához, hogy ezáltal a magyarországi kevert turó elkészitéséhez szükséges keverő anyagot biztositsák. A korai zöldborsó, saláta, cseresznye és egyéb gyümölcsre vonatkozóan ugy határoztak, hogy ezeket az árakat engedély nélkül ugyan, de megfelelő kiviteli illeték mellett bocsátják külföldre, hogy ily módon a belföldi fogyasztás megdrágitását megakadályozzák. Hozzájárult a tanács 50 vagon babnak a kivitelére is.

Ort. Chevra Kadisa Cluj.

Meghivó

a f. évi junius 11-én, vasárnap d. u. 3 órakor str. Filipescu (Szentlélek-u.) 1. sz. a. tartandó

rendkivüli közgyülésre.

TÁRGY.

1. Jegyzőkönyv hitelesitése.
2. Uj temető vásárlás feletti határozat és ezzel kapcsolatos intézkedések.

Kéretnek a tagok, az ügy fontosságára való tekintettel, mennél nagyobb számban való megjelenésre.

Cluj, 1922 május hó 26.

Weisz Jenő titkár. *Rosenzweig Antal* elnök.

Üzemképes szeszfinomitó

alig használt, vörös rézből, 100 liter órai finomitási teljesitő képességgel, nagyobbal való kicserélés miatt eladó. Üzemben megtekinthető és értekezni lehet Adolf Jónás szeszgyárában Alba-Julia 3945-1

GANZ villamossági részvénytársaság üzemvezetősége:

Piata M. Viteazul Széchenyi-tér 41. sz. (Széki-palota.)

Elvállal elektromos világitási- és erőátviteli berendezéseket. Izzólámpák, ivlámpa szénpálcák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron. — Költségvetéseket és felvilágositásokat dijtalanul nyujt. Telefon 403. 1280

felelmetes kiválasztottsághoz értek el, mint alapvető, logikus következményéhez annak az épen és szögesen ellentétes feltevésnek, hogy a zsidó nép semmi lényegesben nem különbözik a többi népektől. És igy megtörtént az a csoda, hogy a nemzeti gondolat, a koncentráció gondlata épen az ellenkező, a szétierjedés gondolatából és tendenciájából pattant ki. Ma tudjuk, hogy a dualitás már magában a misszió gondolatában is benne rejtőzik. És minden más életmegnyilvánulásban ott látjuk egyik oldalon a haladó tendenciát, másrészről, az ősidőkből származó tulajdon értékek megőrzésében egy páratlanul álló konzervativizmust.

Wolodimir Szolovjev a zsidóságot idealisztikusan realisztikus vallásnak ábrázolja. Egyrészről fellángolás a forradalmi dac legnagyobb csucsáig, másrészről a lelkialázatosság és mindezek a karakterisztikus ellentétek azonegy időben, — már az ősidőben is benne gyökereznek és a legtávolabbi időkben is megnyilatkoztak. Valóban, ez a dualitás, a zsidó nemzetlélek természetes ritmusa, a két sulyzó, mely a mérleg két serpenyőjet föl és alá lenditi. Az érverés. Ez az állandó föl és alálendülés, mozgás után mozgás adja meg a zsidó népnek az örökkévaló életet. Van egy különös szinjáték a zsidó nép életében, melyhez hasonló a többi népek között nem található. Ismeretes az az elbeszélés, melyben az agada az egyiptomi rabszolga népnek Palesztinába való visszatérését a „históriai" visszatéréssel egybeolvasztja: a babiloniai fogságból való visszatérés elbeszélése ez. Egy népnek visszatérése a szétszóratásból a saját országába: példátlan dolog ez a népek történetében. A tudósok bámulnak rajta, de tagadásba nem vehetik. Sokan azt állitják, hogy ez már a harmadik visszatérés volt. Sok tudós, Ábrahámnak Palesztinába való bevonulásában látja az első visszatérést. Ezek szerint, transjordani törzsek az ősidőkben már egyszer meghóditották Palesztinát és Ábrahám idejében ujra visszatértek. Természetesen akkor még nem voltak egységes nemzet. De a hipotézisnek igen erős alapja van. A régi forrásmunkában, József történetével kapcsolatosan a következő kijelentés van megirva: „mert elloptak engem a héberek országából". Ehhez hasonló, ősrégi irott hagyomány és odavetett célzás még számos van. Van egy mondata a bibliának: „Akkor a kanaáni az országban lakott." Az agada teljes joggal mutat rá, hogy kellett egy időnek lenni, amikor nem a kanaáni volt az ország ura.

És az agada ugy magyarázza, hogy a kanaáni nép lépésről-lépésre ragadta el az országot Sém fiaitól. Sok kutató és tudós az ásatások eredményével bizonyitotta be, hogy számos, ősidőben élt törzs Assziriába és Babiloniába szóródott, fölvették ezeknek a galutországoknak kulturáját és aztán kulturában igy meggazdagodva, Ábrahám idejében visszatértek régi hazájukba. Ez volt az első visszatérés. A második, Mózes vezetése alatt történt meg, még nagyobb kultura gyarapodással. — Évszázadok elmultával, a nép ujra szétszóródott, magával vitte nagy szellemi vagyonát, megtermékenyitette vele a babiloniai és a perzsa kulturákat, de ő maga is megtermékenyült általuk és ujra visszatért országába. Ez volt a harmadik visszatérés. És miután néhány évszázad leforgása alatt egy uj kulturát teremtett, még nagyobb szellemi kincsekkel megrakódva és egy hitvallással, mely az ő talajából sarjazott ki és amelynek hivatása volt, hogy a régi világot meghóditsa — ujra nekiindult a távolnak. Szabad és lehet-e mindezt puszta véletlennek mondani? Ha mindkét, egymással ellentétes alaptendencia nem volna egyenlő erős mértékben meg a zsidó nemzet lényegében, akkor nem váltakozhatott volna olyan gyakran és rendszeres egymásután a koncentráció és szétszóródás. És kényszeritő külső körülményekkel sem lehet az ilyen jelenségeket megmagyarázni. „Egy nép, mely nem akar a galutban élni, az nem él a galutban." Vannak népek, melyek nem akarják a galutot: ezek elpusztulnak, eltünnek a saját országukban. Más népek vándorolnak és az idegenben tünnek el. De hogy egy nép szétszóródjon, vándorutra keljen, megint visszatérjen és megint vándorutra keljen — ez szükségszerüen valamely belső erőnek megnyilatkozása. A vándorutrakelés azt jelenti, hogy elérkezett a szétterjeszkedés alaptendenciájának órája. A visszatérés azt mutatja, hogy ütött az óra, mikor a koncentráció alaptendenciájának kell napfényre lépnie.

(Folytatjuk.)

SZINHÁZ - MÜVÉSZET

MAGYAR SZINHÁZ

Heti müsor

Szombat: Bohémélet. (B. Sándor Erzsi kamaraénekesnő bucsufellépése. Mérsékelten emelt helyárakkal. Opera-bérlet 26. sz. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Vasárnap d.u.: Kék mazur. (Operett-ujdonság 14-edszer. Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap este: Szerelem vására. (Rendes helyárakkal. Bérletszünet.)

Hétfő: Offenbach. (Operett-ujdonság 19-edszer. Esti előadás délutáni mérsékelt helyárakkal. Bérletszünetben.)

Kedd: Álarcosbál. (Sándor Erzsi kamaraénekesnő vendégjátékával. Emelt helyárakkal. Opera-bérlet 27. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Szerda: A gazdag leány. (Ujdonság 7 edszer. Bérleten kivül. Esti előadás délutáni olcsó helyárakkal.)

Csütörtök: Lakmé. (Sándor Erzsi kamaraénekesnő bucsufellépésével. Emelt helyárakkal. Opera-bérlet 28. sz. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Péntek: A hamburgi menyasszony. (Operett ujdonság, először. Premier helyárakkal. A premier-bérlők helyeit hétfő déli 12 óráig tartja fenn a pénztár.)

Szombat: A hamburgi menyasszony. (Operett-ujdonság másodszor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 158. sz. B.)

Vasárnap d. u.: Kaméliás hölgy. (Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap este: A hamburgi menyasszony. (Operett-ujdonság, 3-adszor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 159. sz. C.)

Hétfő: A hamburgi menyasszony. (Operett ujdonság, 4-edszer. Rendes helyárakkal. Utolsó napibérlet, 160. sz. D.)

A müsorra tüzött előadások jegyei előre megválthatók a szinház pénztáránál.

MOZGÓK MÜSORA:

Egyetem mozgó:

Vasárnap: A szerencse szeszélyei.
Hétfő: A Titokzatos klub.
Kedd: A Titokzatos klub.
Szerda: A Titokzatos klub.
Csütörtök: Lengyelvér. Első rész.
Péntek: Lengyelvér. Első rész.
Szombat: Lengyelvér. Első rész.
Vasárnap: Sarah grófnő.

Uránia mozgó:

Vasárnap: Az élet hajótörötjei.
Hétfő: A vetélytársak.
Kedd: A vetélytársak.
Szerda: A vetélytársak.
Csütörtök: A más asszonya.
Péntek: A más asszonya.
Szombat: A más asszonya.
Vasárnap: Kivándorlók.

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: FRATERNITAS nyomdaváll.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

Üzletáthelyezés!

Értesitjük tisztelt üzletfeleinket, hogy üzletünket Zöldfa-utca 8. szám alá (Komlós Testvérekkel szemben) helyeztük át, hol az megnagyobbitva május hó 10-én megnyitottuk.

Blum Testvérek
rövidáru nagykereskedők, Nagyvárad. Telefon 703.

Meteor
palagyár rt. Fugyivásárhely (Biharmegye) ajánlja kitünő minőségü 3457-1
asbestpaláját

Valutapiac junius 10-én

TŐZSDÉK		Lei	cseh kor.	márka	fran. frank	svájci frank	líra	osztr. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. márka	dollár	holl. forint	török font	svéd kor
Bukarest	valuta		287	5350	1327	2750	755	127	1950	645			370	146			
	deviza		286	5175	1336			100	18	664				14675			
Bécs	valuta																
	deviza		306	54	1410	3050	805		1770	7100	5625		393	15800			
Prága	valuta																
	deviza			177250	470	991	266	33	577	233	75		128	51800	2025		
Berlin	valuta																
	deviza		56450		2625	5500	1595	19750	3265	1300				28025	113		
Zürich	valuta																
	deviza		1010	181			2700	3	60		190		13	523			
Paris	valuta																
	deviza	750	2125	380		211	5630			4967							
Budapest	valuta	600	1752	30750		171	466250	590			1280		2250	1105			
	deviza		1755	308	813750	17250	4675	555						890			

Kepes Elek orvosi kötszerész
Oradea-Mare, Sas-passage
Ajánlja saját készitményü sérvkötőit, haskötőit stb.
Női és férfi óvszerek nagyraktára oooooo

MODERN **ÜVEGCSISZOLDA és TÜKÖRÁRUGYÁR**
PÉCHY és TÁRSA
Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna (Kapucinus-u.) 20. oooooooooooooooooo 1381
készíti a legszebb tükröket és butorüvegeket minden méretben és mennyiségben
Ujrafoncsorozás! Kérjen árajánlatot!

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co
kötött, szövött, rövid és norinbergi áruk nagykerekedése
Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

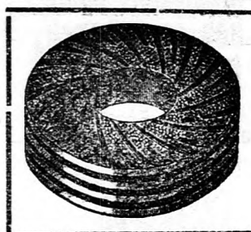
„Kálnai"
Malomkőgyár
Targu-Mures—Marosvásárhely
Gyárt legnagyobb, ugy buza, mint tengeri örlésre alkalmas, francia rendszerü, rakott malomkövet.
Minőségért garantálok. 1367

GRÜNWALD-ÜVEGCSISZOLDA ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16
Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek
Tükörüveg megérkezett!
Ujrafoncsorozás
Finntükrök raktára

PROGRESS
Rövidáru nagykereskedés | Oradea-Mare Nagypiactér 5. Telefon 455. | Kereskedők legolcsóbb bevásárlási forrása

KÖZPONTI HÖLGYFODRÁSZ ÉS MANIKÜRSZALON Cal. Reg. Ferd. 13. (udvarban)
Hajfestés, hajmunka, fejmosás, ondolálás, fésülés legmodernebb, legjobb kiviteiben. Hajat veszek!
PÉTERFI JULISKA 1301

Kássa Albert
Gép- és elektrotechnikai müszaki vállalata 1288
Cluj, C. Victoriei (Magyar-u.) 99.

Cukorka és csokoládé raktár 1377
Lusztig és Nussbächer
Cal. Regele Ferdinand 31.
Szállitunk póstán, utánvét mellett.

Cégtáblákat
legolcsóbban készit 1316
JAKAB
Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

Marx-féle
Kertibutor-emaillakk
garantált hő és viz álló minden szinben kapható
Rados & Co
festéknagykereskedés
Cluj, Calea R. Ferdinand 21.
Telefon 692.

Vidéki nagyobb gazdasági ési parvállalat azonnali belépésre keres
két tisztviselőt
Román nyelvnek ugy szóban, mint irásban, magyar vagy német nyelvnek legalább szóban való tökéletes birása feltétlen megkivántatik. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével: „Kelet" Hirlapiroda, Arad, Str. Alexandri 1. alá küldendők. 3981-1

ÁTUTALÁSOKAT!
a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a
Forgalmi Bank Rt.
Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombardkölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak.
Telefon 1—69 és 7—25.

IFJU KELET
Zsidó ifjusági folyóirat
Előfizetési ár egy évre 80 lei.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési dija szavanként 1 lei. Vastagabb betüvel szedett szavak 2 lei. Legkisebb apróhirdetés dija — 10 szóig — 10 lei. Jeligés hirdetésekre semminemü felvilágositást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknél a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kivánt cimre továbbittatnak. Erre a céfra a hirdetési dijon kivül 2 lei 60 bani bélyegköltség fizetendő.

Verlässliche orth. koser Gasthaus ist in Buziásfürdő erölfnet. 3959-1

Széchenyi-tér 15. szám alatt levő 2 szoba konyha, kamara és pincéből álló lakásomat elcserélném ugyanolyan vagy esetleg egy szoba konyhás lehetőleg kertes, napfényes és pormentes lakással Tisztviselő-telep elején, Zápolya-, Majális-utca vagy hasonló helyen. Érdeklődni délután 6—8-ig. 3968-1

Ferenc József-ut 130. számu ház eladó. Két szoba, konyha rögtön átvehető. 3969-1

Suche ein deutsches Fräulein zu einen 5 jährigen Mädchen nach Bistritz. Antwort erbitte Cluj, Deák Ferenc-utca 38. I. Stock. 3982-1

Angol és francia női divatvarrást uti házakhoz elvállalok. Cim: Calea Traian, volt Árpád-u. 32. balra, ajtó 1.

Eladó Kriza-utca 18. szám alatti ház. Azonnal beköltözhető. Értekezni ugyanott.

Jegyző irodában irnoki állást keresek. Perfekt román nyelvvel is kellő jártassággal rendelkezem. Cimem Dávid Jenő Cuceu (Kucsó) p. Jibon Judetul Salaj. 3985-1

Fahivatalnokot, ki perfekt könyvelő és levelező, jó üzletember azonnali belépésre keres faexport. Értekezni Weisznál, Izabella-utca 7.

Operativ és technikai munkálatokban perfekt fogtechnikus segéd állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 3986-1

Intelligens izr. leány nevelőnői állás betöltésére ajánlkozik, ki elemista gyerekek előkészitésére és német, héber, román oktatására vállalkozik. Szives felkereséseket Salamon Helén, Postrestante Dej.

A magyar és német nyelvben, szóban és irásban perfekt gyors és gépiró vagy gépirónő kerestetik. Románul tudók előnyben. Ajánlatokat fizetés megjelölésével kér a »Viticola« Kereskedelmi és Szállitási Részvénytársaság, Careii-Mari—Nagykároly.

Társulnék 40 000 lei készpénzzel kisebb üzletbe tevékeny társnak. Megkeresést »Megélhetés« jeligére e lap kiadóhivatalába kérek.

Előpatakon orth. kóser vendéglő junius 10-től megnyilt. Grün Mór.

Ruha- és fehérneműhimzést jutányos áron vállalom. Uránia-palota II. em. 14. ajtó.

Kifutó fiut felveszünk. Jelentkezni az Uj Kelet kiadóhivatalában.

Bocskor, mosótalp, felsőbőr és szijgyártóblank

állandóan nagy készlet kicsinyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett. Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is eszközlök. Jelenlegi talp és bocskor ára 65—70 lei. **Vagontételnél 5 százalék kedvezmény.**

SÁMSON-BŐRGYÁR

Gyufagyár-utca 1. Gyorsáru raktárral szemben. Telefon: Gyár 3—86, lakás 3—87. szám.

Hirdessen az UJ KELET-ben!

Marosvásárhely legforgalmasabb utcáján szép üzlethelyiséggel biró kereskedő

gyári vagy más bizományi lerakatra

megbizást keres.

Hirsch Adolf, Targu-Mures
Str. Calarasilor 2. 3963-1

Malomberendezési tárgyak, eredeti **Diselmotorok, gőzgépek** az összes **pótalkatrészek** magyar államvasuti cséplőkészletekhez, W. D. motorekéhez raktárról kaphatók az 3953-1

„Industria"

Kereskedelmi és Ipari Rt.-nál
(ezelőtt Karczag Henrik) Timisoara—Temesvár. Telefon 9—14. Sürgönycim Industria Str. I. C. Bratianu (Uri-u.) 3.

Feldau & Oswald Löffer-féle teljesen jókarban levő, nagy teljesitő kepességü

Borszűrő (Filter) Gép

szivattyuval felszerelve

jutányos áron kapható

Schuleri Testvérek és Társai
cégnél Déva 3980-1

Temesvári „BEGA" Gőzmalom Részvénytársaság
(ezelőtt „Hungária" Gőzmalom Rt.)

napi 12 vagon örlőképességü, modern malom Legmodernebb berendezésü

tésztagyára

előállit mindennemü makkaronit, levestésztát, tarhonyát kiváló minőségben. 3951-1

Előirásos hitelesitett ürmértékek

nagybani gyártása 1296

GRÜNWALD JAKAB

villanyerőre berendezett gyárában

legjutányosabban szerezhetők be. Ugyanott konyhai felszerelési cikkek kaphatók. Cluj, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 13. sz.

Szállitunk előnyös napi áron ab raktárunk:

Reichhold, Flügger és Böcking-féle
Kocsilakkok
Zománcok
Padlólakkok
Butorlakkok

Beck, Koller & Co.-féle
Korongecsetek
Patronáló ecsetek
Parasztmeszelők
Lakkecsetek
Mázoló ecsetek, stb.

Schmincke & Co., Düsseldorf-féle
Művészolajfestékek
Aquarellfestékek
Pastellfestékek
Festőszerek, kellékek

Eredeti német gyártmányu
Falzöldek
Ultramarin Ia
Földfestékek
Vegyi és lakkfestékek
Anilinek (Meister, Lucius & Brüning)
Bessemer hidfesték
Carbolineum

Segesvári és Társai
festéknagykereskedése
Cluj—Kolozsvár

„Ursu" Piata Mihail Viteazul 26.
kézműáru nagykereskedés

Cseh gyártmányu fejkendők és méteráruk nagybani eladása. 3973-1

Megjelent!

És a meggörbedt kiegyenesedik,

egy ember, névszerint

Menasse Chajim története,

aki

Buczacz szent községből való (épitse fel városunkat a Leghatalmasabb, Amen) aki vagyonát elvesztette és a szegénység (óvjon meg bennünket az Irgalmas) eltéritette az Úr utjáról és szeplőtejtett Izraelen és szidalmazták és eltaszitották és hajszolták és mégse zavarta mások életét és nevét és emlékezetét megőrizték, mint azt ez a könyv részletesen elmondja. És róla és a hozzája hasonlókról beszél az Irás: „És azután levezekelték büneiket", és mondja a Rasi (áldassék emléke): „Levezekelték büneiket szenvedéseikkel."

Ezt pedig szerzette és feljegyezte

S. J. Agnon

és magyar nyelvre irta Sas László. Kiadja a Kadima Clujon a Teremtés 5682 esztendejében.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályánál. — Ára 30 lei. Az Uj Kelet előfizetői 25 leiért kapják!

Befőttes Uborkás Tábla ÜVEG hitelesitett palackok és poharak, függő és fali lámpák

raktárról azonnal megrendelhetők

Ausländer Testvérek

Cluj—Kolozsvár, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39 Telef. 9—54. En-gros! En-detail!

Nagyobb mennyiségben érkezett:

Anilin (Meister Lucius-féle), vegyi termékek és földfestékek. **Ultramarin** vegytiszta, külföldi **lakkok** és zománczok, kékkő, enyv, ecetsav, valódi terpetin, **Schellack** T. N. Oranje legelőnyösebben beszerezhető

Kalmár

áruforgalmi rt. füszer, festék és gyarmatáru nagykereskedésében, **CLUJ** (Kolozsvár).

Főüzlet: Strada Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 42. Telefon: 425. Fióküzlet: Stradd Rugului (Csertörő-utca) 56. Telefon: 5—44. 1354

Megjelent

az uj lakbérleti törvény

Lakók, háztulajdonosok és könyvkereskedők figyelmébe!

Bizományosoknak, könyvkereskedőknek magas jutalék

a Fraternitas kiadásában megjelent ***az uj lakbérleti törvény*** hiteles magyar szövege, kiváló szakember előszavával és magyarázatával.

! Megrendelhető utánvéttel is!! !

Ára 6 lei.

Minden tőzsdében kapható!

Megrendelhető: a Fraternitas nyomdavállalatnál, Cluj, str. Baron L. Pop 10 — Friedmann hirlapirodánál Cluj, Piata Unirei és az Uj Kelet kiadóhivatalában.—

A Budapesti Mintavásárra

mindennemü megbizást vállal:

MENCZER ALBERT
Str. Baron L. Popp
(Brassai-utca 10 sz.)

„UJ KELET"-nyomdájában d. e.: 10—12.

Wieni irodánk

és Bruck—Hegyeshalom—Budapest—Szolnok—Biharkeresztes—Békéscsaba és Kötegyanban felállitott saját expositurainк utján **kötbér kikötése mellett 5—10—15 napi** határidőn belül Ó- és Uj-Románia bármely részébe vagy vissza **darabáru** és **vagonrakomány** szállitásokat vállalunk

Deutsch Testvérek. Központ Cluj, P. Unirei 26. Fiokok Wien I. Rotenturm Str. 12. Oradea-Mare Rimanóci-u. 12. Orsova Dunapart. 1276

AZ UJ KELET

könyvosztályánál megrendelhetők a következő könyvek:

Zsidó regények

Fényes Samu: Jidli első változása ..... ára 33 lei
S. J. Agnon: És a meggörbedt kiegyenesedik ..... ára 30 lei
A két kötet az Uj Kelet előfizetőinek 58 lei.

Max Nordau, a cionizmus nagy költőjének müvei:

Doktor Kohn ..... ára 20 lei
Mesék ..... ára 15 lei
A két kötet együttes ára 30 lei.

Kadima kiskönyvei

Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdélyben.. ára 10 lei
Kaczér Illés: Gólem ember akar lenni .. ára 10 lei
Giszkalay János: A titok ára 10 lei
A három kötet ára 25 lei.

A zsidó élet problémáját fejtegeti

Schemarja Gorelik: Cion és Golusz ..... ára 6 lei
Sombart Werner: A zsidók jövője ..... ára 8 lei
Frigyes Lajos: A zsidók természetrajza..... ára 15 lei
Majrovits M. Jehuda: Tóra és Cionizmus..... ára 6 lei
Liehtheim Richard: A zsidó Palesztina felépitése ára 6 lei
Max Brod: A cionizmus harmadik korszaka.. ára 6 lei
Nachum Goldmann: A zsidó nemzet követelései ..... ára 5 lei
Dr. Bernstein S.: A cionizmus ..... ára 8 lei
A nyolc kötet együttes ára 52 lei.

Ifjusági könyvek

Dr. Grottó Mór: Zsidó reneszánsz ..... ára 12 lei
Zengő hárfa..... ára 12 lei
A két kötet együttes ára 22 lei.

Zsidó daloskönyvek

Szól a kakas már ..... ára 5 lei
Sirim Jehudim (Zsidó énekek..... ára 10 lei
Hatikvah (kotta) ..... ára 20 lei
A három kötet együttes ára 32 lei.

Állandóan drágul a könyv! Siessen! Rendelje meg az Uj Kelet könyvosztályánál Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

„Fraternitas" nyomda kiadása, Cluj—Kolozsvár.